

KÖNYVESPOLC

PÉTER LÁSZLÓ:

József Attila Szegeden

József Attila születésének századik évfordulóját ünnepeltük. Szakfolyóiratokban, napilapokban, tévé- és rádióműsorokban, internetes portálokon találkozhatunk – a természetesen különböző színvonalú és szemléletű – megemlékezésekkel. A Szegedi Tudományegyetem jogelődjének (JATE) névadójáról – különösen Szegedhez fűződő viszonyáról, helyi kapcsolatairól – a szegedi időszaki kiadványok (Tiszatáj, Szeged, Szegedi Műhely) is megemlékeztek. Ezekhez a városban működő Bába Kiadó is csatlakozott, amely – ismét – megjelentette Péter László József Attila Szegeden című könyvét. A tanulmány először 1955-ben, költőnk születésének ötvenedik évfordulóján látott napvilágot az Irodalomtörténet című szakfolyóirat hasábjain, és – mintegy önálló kiadványként – különnyomatban is.

A Szőregen élő Péter László nyugalmazott egyetemi tanár immár hosszú évtizedek óta foglalkozik – a szegedi klasszikusok (Juhász Gyula, Móra, Tömörkény) életművének búvárolásán túl – József Attilával: kortársaival, barátaival, emberi-személyi környezetével, művészi és emberi sorsának alakulásával, fejlődésével. Külön könyvben dolgozta föl Csongrád megyei (szegedi, makói, vásárhelyi) kapcsolatait, s a vele foglalkozó írásainak gyűjteményét közel négyszáz oldalas kötetben adta ki (József Attila nyomában. Bp. 2000.).

A könyv első egységéből – eléggé hosszán és alaposan – Szeged 1920-as évekbeli társadalmi, kulturális és politikai életét ismerhetjük meg. A városban két jelentős napilap jelent meg: a jobboldali keresztény-nemzeti ideológiát harcosan, agresszív megnyilvánulásokkal hirdető Szegedi Új Nemzedék és a liberális, ellenzéki orientációjú Szeged. Az előbbibe névtelen, nem igazán irodalmi jelentőségű (mára mindenesetre elfeledett) publicisták írtak, míg az utóbbinak állandó szerzője – vezércikk- és tárcáírója – volt Móra Ferenc és Juhász Gyula, vagy a szegedi helyi irodalmi életben közkedvelt Vér György, Czímer Károly, Lengyel Vilma, Tonelli Sándor és Cs. Sebestyén Károly. A szegedi munkásmozgalm társadalmi háttérét, bázisát – szemben a sztereotípiával – nem a gyári munkásság adta, hanem a kisiparos réteg, amelynek létszáma nagyjából megegyezett a gyári munkásságával. A városban működött a szociáldemokrata párt, amely kulturális tevékenységen (eszperantista csoportok és munkásszínházi körök létrehozásán) túl a bérharcokba is bekapcsolódott (sztrájkok szervezésével), továbbá illegálisan tevékenykedtek a kommunisták is.

József Attila költői pályája Szegeden indult. Makói gimnazista éveiből ismert pártfogói – Espersit János, Galamb Ödön, Juhász Gyula – aján-

lására és közbenjárására szegedi lapok közölték verseit, s szerepelt az 1922-ban megjelent Lírai antológia szegedi költők verseiből című gyűjteményben is. A kötet szerzői Aknai István, Anzelm Károly, Borus Béla, Hajdú László, Homályos Ferenc, Keck József Gáspár, Némegy Gyula, Rózsa Imre, Szépkúti Miklós, Telcs Máté László és Ungvári László voltak még.

Mindegyikük életútját, irodalmi kapcsolatait bemutatja Péter László. Homályos Ferenc később Hont Ferenc néven színházelméleti szakíró, esszéista lett, Berczeli Anzelm Károly termékeny dráma- és prózaíró, aki szegedi ifjúkorát Előjáték című regényében örökítette meg. Szépkúti – eredeti nevén Schönbrunn – Miklós csodagyerekként indult: már tizenévesen halmazelméleti és felsőbb matematikai értekezéseket publikált. Három könyve jelent meg, azonban ígéretes pályája megtört: súlyos tudathasadás állt be nála, megzavarodott elmével járta az utcákat, és mindenkinek bemutatkozott. Innen eredt gúnyneve is, amely „az udvarias Szépkúti” volt.

József Attila legérdekesebb szegedi barátja és költőtársa Kormányos István volt, aki az antológiában Aknai István néven közölt verseket. Ő írta az első méltató kritikát József Attila első kötetéről, az 1922-ben kiadott Szépség koldusáról a szegedi Csönd című irodalmi folyóirat 1923 márciusi számában. Körük több folyóiratot adott ki (Mécs, Csönd), vagy tervezett megjelentetni (Igen). Kormányos életéről, irodalmi, jogászai és besúgóinak működéséről Péter László csak a közelmúltban írt részletesen (Magyar Nemzet, 2005. április 9. 24–25.).

István (1903–1978) Kormányos Benő dúsgazdag ügyvéd, közéleti szereplő, Bethlen-párti városi törvényhatósági bizottsági tag egyetlen fia volt. Elkényeztetett gyermek volt, a gimnáziumot a piaristáknál fejezte be, s egy botránya miatt a szegedi egyetem jogi karáról is eltávolították, s a hódmezővásárhelyi jogakadémián szerzett képesítést. Ez a botránya – amelyért fölfüggesztett egy hónap fegyházbüntetést kapott – 1922 karácsonyan történt, amikor egy barátjával részegen megzavarták a rókusai templom éjféli miséjét. Ez az eset ihlette József Attila (Makón, 1923. február 23-án írt) Sacrilégium című versét: „Mint vad, részeg legény, kít mámorában / Templomba visznek ördögös borok / S kurjongatván a Szűzhöz ott galádan, / Felé ölelni vágyva kujtorog.”

Hont Ferenc így írt Kormányosról: „Juhász Gyula és Ady példájára a mi nemzedékünkben is a költői hitváshoz elengedhetetlennek látszott a borivás. Attila nem ivott, vagy legalábbis keveset, és határozottan elítélte, hogy a versírást szétválaszthatatlanul összekapcsoltuk a kiskocsmai borozatással. Erről különben későbbi versében, az Ars poeticában elítélően nyilatkozik. A legduhajabb borivó köztünk Kormányos István volt,

aki szerencsétlenségére nem is bírta a bort. Gyakran fényes nappal részegen tántorgott az utcán, és csak boros fővel írt verset. Karácsony estéjén részegen betért a rókusi templomba, ahol botránnyt csinált.”

Kormányos István később, az 1950–1960-as években – Mauser, később Mannlicher fedőnéven – jelentéseket írt az állambiztonsági szerveknek: barátjáról és egykori középiskolai osztálytársáról, Bálint Sándorról. Sőt! Amikor az idős néprajztudóst – nyugalmazott egyetemi tanárt, egykori nemzetgyűlési képviselőt – 1965-ben izgatás vádjával perbe fogták (majd fölfüggesztett hat hónap börtönbüntetésre ítélték), a gyanutlan Bálint Sándor, őt – mint régi, bizalmas barátját – kérte föl védőjéül.

József Attila 1923. május 20-án részt vett a Juhász Gyula negyedszázados írói jubileumára Szegeden rendezett megemlékezésen, a magyar költészet akkor élő legnagyobbjaival: Kosztolányival, Babitscal, Szabó Lőrinnel. (A Juhászt ünneplő nagy létszámú írókompániát közismert csoportkép is megörökítette.) 1924 szeptemberében iratkozott be a Szegedi Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem bölcsészettudományi karára. Irodalomtörténetet Dézsi Lajosnál, filozófiatörténetet Bartók Györgytől, finnugor nyelvtudományt Mészöly Gedeontól, francia művelődést és irodalmat Tóth Bélánál, néprajzot Herrmann Antalnál hallgatott. De vett föl kevésbé bölcsész irányultságú tárgyakat is: Ortvy Rudolfnál (Az anyag korpuszkuláris elmélete) vagy Kiss Árpádnál (Az atomok és molekulák szerkezetéről). És természetesen tanára volt Horger Antal is. Politikailag közömbös, nagy műveltségű egyetemi tanár volt, akit kései és rossz házassága tett ingerültté, elviselhetetlen természetűvé. Feleségével való egyik dulakodása odáig fajult, hogy asszony pisztollyal rálőtt.

Péter László könyvéből megtudjuk, hogy a Szeged 1925. március 25-i számában megjelent Tiszta szívvel című verse miatt a jobboldali Szegedi Új Nemzedék több cikkben is elégtételt követelt. Állítólag ez is hozzájárult ahhoz, hogy a liberális lapot 1925 áprilisának első napjaiban betiltották. Március 30-án Horger Antal, előadása után, magához hívatta József Attilát és közölte vele saját – tehát nem az egyetem vagy a kar vezetésének, hivatalos testületeinek – véleményét. (Tehát nem beszélhetünk szó szerinti eltanácsolásról.) Erre az önrzetében és költői-művészi öntudatában megsértett költő elhagyta az egyetemet, s nem sokkal később Szegedet is. Bécsben folytatta tanulmányait.

József Attila költészetébe szegedi helyszínek, emberek, szavak, események, jelenetek, motívumok kimutathatóan beépültek. Szegeden jelentek meg első kötetei (Szépség koldusa. 1922. és Nem én kiáltok. 1924.). A városban gondolkodott, járta az utcákat, találkozott a barátaival. Péter László könyve – megírása után fél évszázaddal is élvezetes olvasmányként – ezt a „szegedi” József Attilát mutatja meg nekünk, s hozza közel hozzánk.

(Bába Kiadó. Szeged 2005.)

Miklós Péter

A Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle

A recenzens éppen hozzáfogva kedves (választott) megyéje folyóiratának szemertetéséhez, amikor annak 2005/3. számában ismertette ötlük a főszerkesztő írásának címe: „A Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle 40 évéről”. Németh Péter régész, történész hiteles és érzékletes, színes és szellemes képet rajzol az elmúlt négy évtizedről. Nem véletlenül, hiszen maga is, szinte a kezdetektől ott bábáskodott a születés körül, részt vállalt a gyermekkor felnevelő munkájából, és mindvégig aktív munkatársa volt a lapnak. Éppen egy éve olyan jeles tudósok után vette át az évnegyedes folyóirat irányítását, akik a honismereti mozgalomnak is meghatározó személyiségei voltak. Az alapító-főszerkesztő Hársfalvi Péter az induláskor a Bessenyei György Tanárképző Főiskola történelem tanszékét vezette, s polihisztor volt a társadalomtudományoknak. Vonzóan színes egyénisége, szelleme, közösségteremtő képessége révén műhelyt tudott teremteni a lap köré. Az induláskor egyetlen szellemi műhely volt ez Szabolcsban és a szatmár-beregi tájon, ahová a kultúra, a tudomány és a művészet munkatársai összegyűltek. Hársfalvi Péter volt a kovász, a kibontakozás elindítója, amíg csak a lap elérte önmozgását. Tragikus hirtelenséggel bekövetkezett halálának tragédiája is e laphoz köthető, vélik sokan, e sorok írója is, hiszen tanúja volt Hársfalvi Péter „tévedésének”, amikor a kornak megfelelő „éberség hiánya” miatt a lap hasábjain (az 1984. évi 4. számban) megjelenhetett egy olyan dokumentum, amely a szovjet és román katonák 1944. évi erőszakoskodásait jegyezte fel az elfoglalt (és nem „felszabadított”) magyar területeken.

A következő főszerkesztő, Mező András nyelvész személye jelentette a jogfolytonosságot. A honismereti-helytörténeti munkának jelentős, kitüntetett alakja volt ő is. Mivel a két főszerkesztő 19–19 évig irányította a lapot, ragadjuk meg az alkalmat, hogy a jelenlegi főszerkesztőnek is kívánjunk legalább ennyi időt, s a folyóiratnak újabb tartalmas 40 évet.

Visszatérve a 2005. év számaihoz, rögtön szemünkbe ötlük az a jól bevált szerkesztői gyakorlat, hogy a XL. évfolyam is közli a jeles évfordulók alkalmából tartott tudományos tanácskozáson felolvasott előadások szövegét. A 2005/1. számban található a 2004. október 7-én Nyíregyházán „Az újraolvasott Móricz” című konferencián elhangzott értekezéseket. Az író születésének 125. évfordulóján nyíregyházi, miskolci, budapesti, fehérgyarmati, ungvári irodalomtörténészek mai szemmel, az irodalomelmélet új megközelítési módszereivel értelmezték újra a Móricz-i életművet, legalábbis annak egyes aspektusait. (Más kérdés, hogy a recenzens több esetben nem ért egyet az újraolvasásból levont következtetésekkel, de ez nem tartozik ide.) A hét – egyébként értékes tartalmú és élvezetesen megírt – tanulmányból a nagybányai Balogh Béla levéltáros „A történészkedő Móricz Zsigmondról” című hozzászólását említjük külön is. Az 1908-ban megjelent Borovszky-monográfia Szatmár megyét ismertető kötetébe az író uyanis

két fejezetet írt. Az egyik a „Szatmár vármegye népe”, mely a monográfia legsikerültebb részét alkotja. Emellett Nagybánya története és a XX. századba lépett város társadalmi és művelődési életét bemutató fejezet is az ő munkájaként került a kötetbe, és „a feladatot sikeresen oldotta meg”. Ezek szerint Móricz történelmi vénával is rendelkezett, nem véletlenül lett Erdély-trilógiája a magyar irodalom egyik legkiemelkedőbb alkotása.

Ugyanebben a számban találkozhatunk egy hiánypótló vállalkozással, vagyis annak első részével. *Babosi László* könyvtáros kezdi meg ugyanis *Ratkó József* életét és működését bemutató hosszabb tanulmányának közlését. Tőle tudjuk, hogy a költő „művészetének értékeléséről, értelmezéséről tekintélyes mennyiségű szakirodalom áll az érdeklődők rendelkezésére, ennek ellenére átfogó életrajz eddig még nem jelent meg róla”. Kíváncsian várjuk a folytatást.

A 2005/2. számban is több tartalmas dolgozatot olvashatunk. Végig érdekfeszítő *Marik Sándor* interjúja *Ádám Magda* történésszel, mely az „Új megvilágításban” a Kárpátmedence I. világháború utáni története” címet viseli. Rendkívül logikus és világos okfejtéssel megérthető belőle Franciaország meghatározó szerepe a trianoni békerendszer létrehozásában. *Sipos Ferenc* II. Rákóczi Ferenc tabellariusáról (levélhordozójáról) írott dolgozatával életközelség hozza a szabadságharc minden napjait, különösen annak első időszakát. A természetrajzi írások közül *Lenti István* dolgozatát említjük, ő a nyíregyházi Sóstói-erdő gombavilágát ismerteti, teljességre törekvően.

Czine Mihály nevét vette fel a községi könyvtár Hodászton – tudjuk meg a 2005/3. számból. A szatmári születésű irodalomtörténész emléke előtt tisztelgő ünnepségen az avató beszédet *Görömbei András* mondta a tőle megszokott szépirodalmi stílusban, az emberi-baráti elfogultság érzelmi töltésével. Különleges könyvet mutat be *Máriás József*, *Jánosi Zoltán*: *Szindbád tükörképei – Találkozások Krúdy Gyulával* című kötetét, amelyben a szerző Krúdy szellemvilágába való különleges beleérző képességéről tesz tanúbizonyságot. Meggyőződé-sünk szerint az utóbbi évek Krúdy-irodalmának egyik legkitűnőbb remeke ez a karcsú kis kötet.

Százötven éve született *Alpár Ignác*, korának egyik legismertebb, legjelentősebb építésze. Nyíregyházán a város arculatát meghatározó épületeket tervezett: a megyeházát, a Korona Szállót, a városi színházat, az evangélikus elemi iskolát. Életéről, munkásságáról épületfotókkal is megemlékezik a Szemle.

Fehér József

KÁLNÁSI ÁRPÁD:

Debrecen című szótár

Bár a könyvek rangjának, tudományos értékének megítélésében a terjedelem nem tartozik a legfontosabb ismérvek közé, a recenzensnek a bevezetőben mégis fejet kell hajtania Kálnási Árpád teljesítménye előtt. A gyakorlati kutatók és szerkesz-

tők tudják megítélni, hogy milyen óriási munka – a tudományos teljesítmény mellett hihetetlen fizikai igénybevetél – egy 830 oldalas, becslésem szerint mintegy 25 ezer lexemát tartalmazó szótár létrehozása. Az alkotó biztos lehet benne, hogy műve a megjelenés pillanatában az alapvető kézikönyvek sorába került.

A *kálvínista Rómáként* emlegetett, a Tiszántúl – két alkalommal az egész ország – fővárosának számító Debrecen a keleti magyar tömb karakteres központja. Befogadó város, egyszersmind sokféle gazdasági és kulturális hatás szétszűrője is volt évszázadokon át. Maga a település is tájak találkozásánál fekszik, határa a 20. század első felében még kiterjedt a Hortobágy tágas legelőire éppen úgy, mint a Nyírség érintkező homokos térségére. Tagolt társadalmának jellegadó gerincét a *cívisek*, az őslakos gazdálkodók, majd azok sorából leszűrőző módos paraszt-polgárok, illetve városi polgárok alkották. Amint a szótár bevezetője is utal rá, a földdel, tanyával, legelővel bíró címvis parasztok csak a nagy mezőgazdasági munkák idején költöztek ki a városból, az év többi részében fiatal családtagjaik, vagy cselédek gondoskodtak a gazdaságukról. Vagyonukat a földművelésből és állattartásból szerezték, s azt a hagyományos paraszti gazdálkodás keretei között gyarapították. Tágabb értelemben, címvisnek nevezték az erdélyi és más alföldi városok-mezővárosok törzsökös parasztgazdáit is, de leginkább Debrecen lakosaival nőtt össze ez a fogalom: első említése 1589-ből származik. (Vö. még: *Balogh István*: *Cívisek* társadalm. Debrecen, 1947., uő.: *A címvisek világa*. Budapest, 1973.) Kiegészült Debrecenben ez a paraszti társadalom a sokféle kézművességet folytató iparos réteggel, más vonatkozásban az izmosodó helyi értelmiséggel, de hozzá tartoztak a hortobágyi pásztorok csakúgy, mint a homoki erdőség szegénysorú *vákáncsói*. S az egésznek koherens megtartó és kultúra formáló erejét jelentette a kálvínista szellemiség, amit erősített és kisugárzott Debrecen iskolaváros jellege is. A címvis társadalom zártsága – az említett befogadó szerep ellenére – csak fokozatosan oldódott fel, s a 20. század derekáig sok korábbi vonását megőrizte. E sajátosan összetett, árnyaltan tagolt társadalom és kultúra jelenti Kálnási szótárának történelmi bázisát, s az talán a munka legnagyobb jelentősége, hogy ennek a karakteres gazdasági, társadalmi és kulturális egységnek egy koherens részét tárta fel. Mert a nyelv a műveltség egészének jellemző összetartója, egyben történelmi változásainak és változatainak lenyomata is.

A szótár előszava és bevezető tanulmánya – a mű tartalmának és hasznosíthatóságának magyarázata mellett – a keletkezés történet és a tartalom olyan kérdéseit is felveti, amelyek a szókincs gyűjtés alapvető dilemmái. Utalnom kell arra, hogy a most megjelent munka egy – hosszabb-rövidebb szünetekkel – háromnegyed évszázada megkezdett kutatás összegzése és betetőzése: az iskolát teremtő *Csúry Bálint* (1886–1941) az általa létrehozott *Néprajzkutató Intézet* első feladatkörét a debreceni címvis nyelv szókincsének szótári feldolgozásában jelölte meg. Ezt elsősorban azért vélte fon-

tosnak, hogy a művelődési központ szerepet betöltő cívisvárosnak a vele kapcsolatban álló területek népnyelvére, népi kultúrájára gyakorolt hatása felmérhető legyen. Csúry már az 1930-as években megkezdte a szótár anyaggyűjtését, tanítványai pedig szakdolgozatokkal és doktori értekezésekkel kapcsolódtak be ebbe a munkába. Örökbecsű művek jelentek meg: pl.: Pető József: *A debreceni tí-márok céh- és műveltségzavai* (Debrecen, 1938.), N. Bartha Károly: *A debreceni gubacsapó céh* (Debrecen, 1939.), Balassa Iván: *A debreceni cívis földművelés-ének munkamenete és műszókincse* (Debrecen, 1940.), Lükő Gábor: *A hortobágyi pásztorművészet* (Debrecen, 1940.), Vámosi Nándor: *A debreceni csizmadiaúk céh- és műszavai* (Debrecen, 1942.). Forrásukat és módszerüket tekintve nagy részük szinkron jellegű gyűjtés és feldolgozás, de nem ritkák a történeti adatokat is tartalmazó összegzések sem.

Csúry korai halála után a cívis szótár anyagának gyűjtése annak ellenére abbamaradt, hogy a katedrját elfoglaló *Bárcki Géza* (1894–1974) és utódai nem lettek hűtlenek a nyelvjáráskutatáshoz, s támogatták a szakirodalomban *tárgy-kör-monográfia*knak nevezett szókincsgyűjtést is. Ez irányú tevékenységük alapvető mozgatója bizonyára az a felismerés volt – amint azt Imre Samu megfogalmazta –, hogy ezek a munkák valójában nem csupán nyelvészeti feldolgozások, hanem tárgyi, néprajzi leírások is. Az egyes foglalkozási ágak vagy egyéb témakörök munkamenetének és szókincsének regisztrálása és példamondatokkal való bemutatása mellett, a jövevényszavak kutatásának és a szó-földrajzi vizsgálatoknak is témaként szolgálnak. Hosszú szünet után, az 1980-as években Kálnási Árpád fogott hozzá a cívis szótár munkálatainak előkészítéséhez majd megvalósításához, számos gyűjtő munkatárs segítségével.

Jelen kötet nem tartalmazza a történeti nyelvi anyagot, nyomtatott és kéziratos forrásait 1890-től követi – hasonlóan az *Új Magyar Tájszótár* gyakorlatához. Mellőzte az összeállító a köznyelvi szavak felvételét, amit Csúry a *Szamosháti Szótárban* bele tartozónak vélt az adott nyelvi közösség szókincsébe. Szerepelnek viszont benne az *Új Magyar Tájszótár* debreceni adatai, valamint a *Magyar Nyelvjárásiok Atlaszá*nak helyben gyűjtött információi. A munka azonban elsősorban a 20. századi élőnyelvi anyagot tartalmazó városi népnyelvi szótár, ami hangsúlyosan a múlt század első felében élt debreceni emberek létformáit és nyelvhasználatát tükrözi. A benne szereplő alaki tájszók – a jelentésbeli tájszók mellett – a debreceni nyelvjárás egyik jellemzője, az *i-zés* szemléletes eseteit mutatják. Gazdag tárháza a kötet a szólásoknak, kifejezéseknek, állandó szókapcsolatoknak (*frázémák*) is, ami a nyelvhasználat karakteres jellemzője. Az itt felsorolt szempontok – amiket a szótár összeállítója a munkája során alapvetően követett – természetesen vitathatók, s szemben Kálnási döntéseivel, egy majdani, másik munka létrehozásakor olykor akár az ellenkezőjük is helyes lehet. Mindez azonban a recenziót is felmenti elvi kérdések megfogalmazása alól. Nem lehet itt feladatomban annak firtatása sem, hogy a Debrecenben (is) hosszú időn át jelen

levő mesterségek szókincse mennyiben debreceni, vagy hogy organikus-e a kötet anyaga, vagy inkább egyfajta bő merítés és példatár a debreceni népnyelv egy állapotából. Ez a munka így, ebben az állapotában kész, s természetesen csak annyira befejezett, amennyire egy szótárt egyáltalán be lehet fejezni.

Nagyon fontosnak tartom e munka megjelenését, dicsérem Kálnási Árpád munkáját, s jó szívvel ajánlom a *Honismeret* olvasóinak figyelmébe. Úgy vélem, arra is figyelmeztet, hogy a rendszeres és rendszerező gyűjtések mellett, egy olyan városban is, ahol egyetemi szintű nyelvészeti oktatás és kutatás folyik, roppant nehéz megvalósítani ilyen jellegű munkákat. Ha a különböző tájszótárakra, főleg Bálint Sándor *Szegedi Szótárára* gondolunk, akkor valószínűnek látszik, hogy ilyen munkát – ha vannak is segítők – csak egy ember tud létrehozni. Bizonyos, hogy az egymást váltó generációk jöszerevével másfajta szótárak, másfajta szókészlet számbavételét végezhetik. A cívis szótár anyaggyűjtésének befejező fázisa lényegében az utolsó olyan generáció emlékezetére támaszkodhatott, amelyik még közvetlen utódja a cívis parasztagzadónak. Bizonyos vagyok benne, hogy a mostani debreceni fiatalok számára ezeknek a szócikkeknek a zöme ma már akkor is ismeretlen, ha tősgyökeres családok leszármazottai. Vagyis a tradíció a nyelvben sem állandó és nem változatlan. A *Debreceni Cívis Szótár* világoskék-sárga színű, a város színeit mintázó envelopja szimbolikusan egy közösség egymást váltó generációinak – sok tekintetben virtuális – örökségét, tradícióját is magába zárja. Amellett, hogy gazdag nyelvi, néprajzi és művelődéstörténeti kézikönyv, az elődök kulturális örökségének letéteményese is. Köszönet érte az alkotónak, adjon neki az Isten jó egészséget a további munkához. S köszönet a Debreceni Egyetemnek, Magyar Nyelvtudományi Intézet munkatársainak, azért a folytonosságért is, amit a város és a Tiszántúl nyelvészeti kutatásában vállalnak.

(A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Kiadványai, 83. szám. Debrecen, 2005.)

Viga Gyula

Marosvidék

Makó és térsége kulturális folyóirata

Milyen jó, hogy vannak olyan civil szervezetek – mint például a Marosvidék Baráti Társaság –, amelyek közösség megtartó szerepet vállalnak a kulturális, helytörténeti rendezvények, kiállítások szervezésével, folyóiratok kiadásával. Így született meg 2000-ben a Marosvidék című időszakos folyóirat is, Makó és térsége önkormányzatainak támogatásával. Elismerés illeti az alapító történelmtanárokat, s az azóta is változatlan személyi összetétellel működő szerkesztő bizottság hölgytagjait: Szilágyi Sándornét, Korell Gertrúdot és Jámborné Balog Tündét.

A hagyományok őrzésére vállalkozó Marosvidék lapozgatása igen hasznos időtöltés. Régi

szokások, ma is tisztelt elődök alakjai, a régi társasági élet kedves képei elevenednek meg, emellett a múlt emlékeit őrző kiadványokkal, kiállításokkal ismerkedhet meg az olvasó.

Jámborné Balog Tünde például úgy eleveníti fel a makói Korona Kávéház megújulása alkalmából rendezett irodalmi esten a valamikori kávéházi életet, hogy velem együtt sokan sajnálhatják, amiért nem élhették át azokat az időket. Akkoriban „... az emberek még nem a képernyők előtt töltötték szabadidejüket, magányosan, idegen életek titkait kukkolva. Életformájuknak része volt a társas együttlét, a találkozás és beszélgetés barátokkal, ismerősökkel. Kisebb-nagyobb városainkban tele volt sétálókkal a korzó, megteltek a kávéházak, zsongás töltötte be a faburkolatos, stukkódíszes termeket, az asztalok valódi márványból csiszolt lapjai ügyvédek, tisztviselők, tanárok, orvosok arcát tükrözték. Az írók mindig is kávéháza jártak, Petőfi, Jókai és a márciusi ifjak a Pilvaxba, Kosztolányi és Karinthy, Illyés és József Attila a New Yorkba és a Japánba.(...) Makó, a Maros parti Konstantinápoly szellemi és gazdasági eliteje, értelmisége, kereskedői, sőt a hagyományos is a kávéházakban találkoztak. (...) A kamasz József Attila zsongói makói újságokban találkoztak először nyomdafestékekkel. Költészet, kávéház és sajtó szorosan összetartozott, el sem volt képzelhető egyik a másik nélkül.”

A Marosvidék 2004. évi első számában élvezettel olvastam a régi makói bálokról, jeles makóiakról, a környék népszokásairól, a ma már méltán elismert makói Video- és Művészeti Műhelyről. Minden számban megismerhetünk egy-egy olyan népi mesterséget és szokást, mely a területhez kötődik (szőnyegszövés, kenyérsütés, kovácsolás, tejfeldolgozás, szíjgyártás stb), az évfordulók jóvoltából megelevenednek a ma is példaképként tisztelhető tudósok, művészek, írók, néprajzosok s a hivatásukat mélységes alázattal gyakorló orvosok.

A kezembe került folyóiratok között két tematikus számot is találtam, az egyik Bálint Sándor néprajztudósok állít emléket, születése 100. évfordulója alkalmából. A József Attila év kapcsán pedig sokféle elemzés, tanulmány, versmondó verseny emlékezett a mi diákkorunkban csak „proletárköltő”-ként beskatulyázott költőre. A Marosvidék ebből az alkalomból különleges megközelítéssel állított össze tematikus számot.

A 2004. évi augusztusi szám a nagy tudós, neves néprajzos, Bálint Sándor születésének 100. évfordulója alkalmából emlékezik. Amint a bevezetőben olvashattuk, „...széleskörű, enciklopédikus műveltsége, óriási tudása, elkötelezettsége, nem utolsósorban személyes varázsa és emberi hitelessége nagy hatással van tanítványaira.” A Marosvidék ünnepi összeállítását Bálint Sándor Gellért püspökről tartott előadásával, valamint barátok, és tanítványok visszaemlékezéseivel idézi fel a kiváló tudós, a nagyszerű ember alakját, és néprajzi, helytörténeti, művelődéstörténeti írások csokrával tiszteleg emléke előtt.

A sok szép írásból Trogmayer Ottó régész professzor megszívlelendő sorait jegyeztem fel: „... Ismerjük be, ma már példa nélkülinek érezhetjük elődeink fenntartás nélküli hitét. Irigylésre méltó hit volt ez, mely könnyítette az élet nehézségein, mely megteremtette ama annyira hiányzó közérkölcset, megbecsülte a tiszta búzát s kivetette az ocsút. Ebben a hitben nőtt fel Sándor bácsi, erre tette életét, s ezen hit ma már nyomokban is alig megelhethető gyakorlásának megnyilvánulásait foglalta össze részletekbe menően, a *Népünk ünnepi* vagy az *Ünnepi kalendárium* soraiban.”

József Attila életének legfogékonyabb három évét, kamaszkorát töltötte a Maros-parti Konstantinápolyban, Makón, ahol először találkozott az irodalommal, szerelemmel, barátsággal és a halállal. Itt volt otthon, itt érett költővé. (József Attila sógora, a makói születésű Makai Ödön küldte ide internátusba és gimnáziumba.) „Az én József Attila képmem” címmel meghirdetett felhívásra beérkezett személyes vallomásokból csak is szubjektív lehet a válogatás. Felkaptam a fejem a következő címre: „József Attila és a moldvai csángómagyarok”. A csángók életének kitaró kutatója, Halász Péter meglepő következtetésre jut: a költő *Medáliák* című versében ugyanazt „a mindenségbe menekülő földi szorongást találja, ami a moldvai magyarok hiedelemvilágában rabul ejtette.” A tematikus szám szerzői Jókai Annától Makovecz Imréig, Trogmayer Ottótól Jámborné Balog Tündéig személyes élményeiket osztották meg az olvasóval, ezért lett igazi csemege ez a kiadvány.

A Marosvidék szerkesztői kezdetektől fogva különös gondot fordítottak arra – írja Varga Márta –, hogy kapcsolataikat határainkon túra is kiterjesszék, így a szerzők munkájának eredményeként a térség olyan értékeit sikerül nyomtatásban megőrizni, amelyek a folyóirat nélkül valószínűleg elvesztek volna. Az írások többsége helytörténeti kutatásokra épül, de minden számban található filozófikus tartalmú publikáció éppúgy, mint szépirodalom.

Amint az már eddig is kiderült, szívesen olvastam a Marosvidék különböző számait, változatos, igényes irodalmi, helytörténeti, néprajzi írásait. Tisztelet és elismerés az elkötelezett, lelkes szerkesztőknek, akik minden számban igazi szellemi csemegékről gondoskodnak. A makói irodalmárok, tanárok, s a közeli városok írástudói mellett helyet kapnak a határontúli szerzők is.

Zika Klára

FAZEKAS ISTVÁN:

Hetedízglen

Bukovinai székelly család krónika

Az író a következőképpen ajánlja a művét: „Sem regényt, sem kordokumentumot nincsen szándékomban írni, csupán szűk családi történetünket szeretném rögzíteni, hogy megmaradjon az utánam jövők számára.”

Az 1764-es madéfalvi mészárlás után Moldvába menekült, majd az 1780-as évek tájékán részben

Bukovinába telepített székelyekre a XIX. század második felében figyelt fel az anyaország. Srógtön azzal a szándékkal, hogy hazatelepítsék őket. Így indul el 1883-ban az Al-Dunához több ezer ember. Az egész népcsoportot 1941-ben hozták haza Magyarországra. Közben nagyon sokan hagyták el Bukovinát, s kerestek új hazát Erdélyben vagy Amerikában. Ekkor jöttek létre Vice, Magyar-nemegye, Gyorok, Babsa, Sztrígyszentgyörgy, Csernakeresztúr, Marosludas bukovinai székely telepei. Ugyanis a Bukovinában élő magyarság ekkorra már felélte a XVIII. század végén kapott földtartalékokat, a családok nagy része teljesen elszegényedett, a szülőfalu nem nyújtott már megélhetést. Ezért minden lehetőséget megragadtak, hogy földhöz vagy valamilyen jobb élethez jussanak. Az újonnan létrejött székely telepek nem szakadtak el teljesen Bukovinától, amennyire lehetőségeik engedték, levélben vagy személyes látogatással tartották a kapcsolatot.

Fazekas István családja mind apai, mind anyai ágon a kivándorlók közé tartozott. Apai nagypapa az 1883-as kitelepítéskor hagyta el Bukovinát, de családott az al-dunai életben. A gyakori áradások, a malária, a nehéz munka sehogy sem tetszett neki, hamarosan otthagya ezt a vidéket, s a Kiskunságban próbált szerencsét. Itt megnősült, egy felvidéki származású leányt vett feleségül. Később Szeged mellé, Deszkre költöztek, itt megtanulták a dohánytermesztést, amivel aztán életük végéig foglalkoztak. 1911-ben Kutyalvára, a mezőségi Drégenfeld-birtokra költözött a család dohánytermesztőként.

Az anyai ág Andrásfalváról származott. Az édesanya a Marosludas melletti Eckentelepen élő rokonait látogatta meg. A marosludasi piacon összetalálkozott Fazekas Jánossal, a szerző édesapjával. A találkozásból leánykérés lett, s az édesanya többé már nem is tért vissza Bukovinába. A Fazekas család Erdélyben különböző nagybirtokokon élte a földnélküliek nehéz életét a második világ-háborúig.

A szerző először édesanyja „meséin” keresztül ismeri meg származását. Majd zsenge gyermek-

ként, amikor néhány évig Eckentelepen laknak, találkozik azokkal a Bukovinából származó öreg székely emberekkel, akik mesélnek neki a madéfalvi veszedelemről, a bukovinai életükről. Később, felnőttként, kutatásai során meggyőződik róla, hogy a gyerekkorában hallott történetek valóságok, mégha a szájhagyomány kissé át is formálta azokat.

Könyvtárakban, levéltárakban, anyakönyvekben kutatva eljut családjá s népe történetében 1764-ig, a madéfalvi lázadásig. Itt kezdi családi krónikáját az akkori történelmi eseményekbe ágyazva. Egymással párhuzamosan ismerhetjük meg a bukovinai székelyek s benne a Fazekas család történetét. Így jutunk el a szerző gyerekkoráig, a második világháborúig és az utána következő eseményekig. Az elbeszélő hangja színessé, hangulatossá válik, amikor gyermekkorá súlyos megpróbáltatásait meséli el: a nehéz fizikai munkát, a nélkülözéseket, a háború alatt átélt szörnyűségeket, a szászvárosi árvaházi élet nehézségeit.

Fazekas István végzettsége szerint fémipari szakmunkás. Hiába tanult kitűnően az elemi iskolában, édesapja, a család szegénysége miatt hallani sem akar fia taníttatásáról. De az édesanya, látva fia tehetségét, tanulni vágyását, titokban elküldi a vásárhelyi 1-es számú Fémipari és Villamos-energiái Szakiskolába. Már ekkor próbálkozik az írással, cikkei, versei az iskola falújságján jelennek meg. Életét, fémipari szakmunkásként különböző helyeken tölti. Nyugdíjba vonulása után, 1993-ban kerül közel ismét az irodalomhoz. Besztercén a helyi újságot szerkeszti, 1994-ben verseivel az Erdélyi Gyülekezet egyik pályázatán első, kiemelt díjat nyer. 1998-ban jelenik meg első verseskötete *Alkony előtt* címmel, s még ugyanebben az évben gyermekverseit is kiadják. Most, 2005-ben, a Polis Könyvkiadó gondozásában látott napvilágot Kolozsvárott családi krónikája *Hetedízigen* címmel.

Fazekas István jó tollú író. Ahol személyes emlékeit meséli el, azok könyvének kiemelkedő részei. Érdemes lenne ilyen személyes hangú visszaemlékezést írnia a számára fontos emberekről.

Fábián Margit

Andrásfalvi konfirmáló fiatalok Bagnóczky Géza református lelkésszel (1936)
Fazekas István: *Hetedízigen* című könyvéből

Honismereti Bibliográfia

Alexay Zoltán: A börcsi tanösvény látnivalói. BÖRCSességek Füzetek, 1. Börcsi Faluvédő és Művelődő Egyesület. Börcs 2004. 39 old.

Arrabona 43/1. 2005. Győr-Moson-Sopron Megyei Múzeumok közleményei. Főszerk.: *Tóth László*. Győr-Moson-Sopron Megyei Múzeumok Igazgatósága. Győr 2005. 375 old. – A tartalomról: *Bíró Szilvia:* Különleges síregyüttes a győri Vagongyár területéről; *Tóth Henriett:* Salvius Aebutius sírkövének újabb értelmezése; *Aszt Ágnes:* Gődörölak a középkori magyar falvakban, különös tekintettel a Szentkirályon feltártakra; *Dr. Czigány Jenő:* Koravaskori sírban talált súlyos gerincdeformitás; *Domonkos Ottó:* Egy beledi mézeskalácsos és gyertyaöntő műhely munkája és felszerelése; *Géber József:* Boldogasszony csipkéje, avagy a ménfőcsanakai málnatermesztés százhusz éve, II.; *Dr. Kormos Gyula-Poór Péter:* Sopron és közvetlen környéke régi harangjai; *Kelemen István:* Kísérletek plébánia létesítésére Hegykő mezővárosában a XIX. század első felében; *Czirók Zoltán:* Győr első bombázása; *Tóth Imre:* Az első világháború utáni rendezés hatásai Nyugat-Magyarország gazdasági szerkezetére és fejlődésére; *Székely Zoltán:* Károly főherceg castrum dolorisa a győri székesegyházban 1761.; *Perger Gyula:* „A föld indulás ellen...” (Az 1763. évi győri földrengés vallási emlékei); *Csécs Teréz:* Adatok Lebstück Mária és Julius Pasche győri éveihöz; *Tóth László:* Gróf Viczay Héder portréja a Xántus János Múzeum gyűjteményében; *Almási Tibor:* Évről - évre. Fejezetek Győr képzőművészeti életéből, I. (1896–1900); *Enzsől Imre:* A Moson megyei Múzeum építéstörténete; *Dominkovits Péter:* Bilkei Irén-Kapiller Imre-Molnár András: Armálisok. Nemesi címerlevelek a Zala Megyei Levéltár gyűjteményeiből 1477–1898.; *Horváth József:* Andreas Grailich: Moson vármegye leírása; *Horváth Gergely Krisztián:* Thullner István (szerk.): Jánossomorja. Kisonográfia és településtörténeti olvasókönyv; *Salamon Nándor:* Almási Tibor: Mattis Teusch János, a grafikus; *Csécs Teréz:* Soproni Szemle I. CD-ROM; *Almási Tibor:* Salamon Nándor köszöntése; *Géber József:* Tájházavatás Felpecén; *Galántai Zsófia:* Gróf Zichy Ferenc püspök, ismeretlen festő 1755.; *Angel Radúkov-Turi Mária:* A ménfőcsanakai Szent Kereszt plébánia templom főoltárkép restaurálása; *Rechnitzer János:* A harmadik aranyvonat győri kincsei; *Salamon Nándor:* Felsmann Tibor (1939–1995) iparművész emlékkiállítás; *E. Csorba Csilla:* Iványi Katalin festőművész és grafikus kiállítása.

Arrabona 43/2. 2005. Győr-Moson-Sopron Megyei Múzeumok közleményei: Kisfaludy Károly halálának 175. évfordulójára emlékülés Győr, 2005. november 22. Főszerk.: *Tóth László*. Győr-Moson-Sopron Megyei Múzeumok Igazgatósága. Győr 2005. 183 old. – *Fried István:* Kisfaludy Károly „irodalompolitiká”-ja.; *Kerényi Ferenc:* A magyar romantika néhány kérdéséről; *Horváth József:* Ada-

lékok Kisfaludy Károly téti és győri kultuszának történetéhez; *Szvododa Dománszky Gabriella:* Kisfaludy Károly az első magyar romantikus festő; *Tari Lujza:* Kisfaludy Károly korának zenéje verseinek kortárs megzenésítései alapján; *Almási István:* Kisfaludy Károly egyik népdala a tövisháti szájhagyományban; *Tóth László:* Válogatás a győri lapokban közölt írásokból Kisfaludy Károly szobrának 1892-es avatásakor; *Róka Lászlóné:* Kisfaludy Károly 1788–1830. (Bibliográfia); *Grábics Júlia:* Kisfaludy László – A kisfaludy Kisfaludy család története.

Baksa Péter: „Szülőföldem szép határa!” (Ajánlás a megyei irodalmi olvasókönyv tájegységkénti felhasználásához). Hazánk. Győr 2005. 15 old.

Balázs Géza (szerk.): Jelentés a magyar nyelvről (2000–2005) Akadémiai. Bp. 2005.

Balogh Ernő: Régi erdélyi fotográfiák. Művelődés. Kolozsvár 2005. 48 old.

Bardoly István: Műemléki bibliográfia 1991–2000. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal. Bp. 2005. 536 old.

Bay Ferenc: Könyvtár, kultúra, várostörténet: válogatott írások. Vál.: *Antalné Hujter Szilvia, Horváth József*. Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár. Győr 2005. 168 old.

Bácsország. Vajdasági honismereti szemle. Szabadka 2005. 3. (34. szám) 102 old. – A tartalomról: A Bácsország Vajdasági Honismereti Társaság tevékenysége ez év májusa és szeptembere között; *Klamár Balázs:* A kanizsai iskolák története 1918-tól 1941-ig; *Mészáros Zoltán:* Szabadka gazdaságáról kirajzolódó kép Stevan Mačkovi: Industrija i industrijica i industrijalci Subotice (1918–1941) című műve alapján; *Weissenbeck József:* Bácsföldvár a XIX. szd.-ban; *Németh Ferenc:* A bánati fényképészet kezdetei; *Raffai Judit:* A Szabadkai fényképészek XIX. szd.-ban és a XX. szd. elején; *Szedlár Rudolf:* A csantavéri fényképészet története egy évszázad távlatában; *Németh Ferenc:* A „fényképész-illusztrátor”-tól a fotóriporterig; *Mojzes Antal:* Bajmoki fotográfusok; *Virág Gábor:* Rigó István, a bajsai gyorsfényképész; *Albert Iván:* Amiről a fénykép mesél; *Kovács Mária:* Multidéző fényképek; *Virág Gábor:* A hegyesi fényíró asszony; *Horváth József:* Szabadkai fényképészek és a képes levelezőlapok megjelenése; *Sajóhegyi Béla:* Egy kis fotótörténet; *Fábián Borbála:* „Világít nekünk Singer olcsón és jól” (2); *Uri Ferenc:* Kemenica története (1694–1918); *Kocsis Antal:* Kutas gyökerei, Kutas múltja; *Mindszenty Antal:* Zombor; *Becherer Károly:* Német szavak angol pénzekben; *Brenner János:* Aracson jártam 1943-ban; *Mezei István:* Benák Imre, a szigorú tanító; *Laczkovics Imre:* A topolyai Limbek fotóstúdió; *Palkovics Sándor:* A nagybecskereki Totó Sanyi; *Szabó Anikó:* Pályám emlékezete; *Kovács Endre:* Ősvallásunk istenasszonya; *Bárth Dániel:* Szokás és

hatalom; *Kovács Endre*: A szlávön hegyhát magyar-ságának népi hászata a Dunán; *Rind Melitta*: Topolyai gyermekjátékok; *Szöke Anna*: A nyelv szerepe az egyén identitásában Nagyszerezd és Udvarszálás példáján; *Táborosi László*: Zenta sporttörténeti képekben (1875–2005) (1).

Bedécs Gyula (szerk.): Gyöngyszemek, kultúr-történeti értékek Nyugat-Pannóniában. Vas Me-gyei Önkormányzat. Szombathely 2005. 215 old.

Bedécs Gyula: Szlovénia: Isonzó, Doberdó. BKLK. Szombathely 2005. 186 old.

Beluszky Pál: Órség – Vendvidék – Felső-Rábavölgy. Szentgotthárd és környéke. Dialóg Campous Kiadó. Bp. – Pécs 2005. 207 old.

Benecz Lajos: Identitás és etnítás. Esszék, tanulmányok, kritikák. Pannon Tükör Könyvek. 2005. 138 old.

Beszélgetések Kósa Lászlóval. *Studia Folkloristica et Ethnographica* 48. Debrecen 2005. 189 old. – *Keményfi Róbert*: Előszó; *Ablonczy Bálint* – *Ablonczy Balázs*: Sokat köszönhetek a polgári szolidaritás-nak: Beszélgetés Kósa Lászlóval a fekete-fehér világról, Gyuláról, művelődéstörténetéről; *Keményfi Róbert*: Pályarajz Kósa Lászlóról – Kósa Lászlóval; *Szabó Zsolt*: Erdélyi utakon: baráti beszélgetés az Erdély iránti érdeklődésről, az utazásokról, a kultúra vállalásairól, *L. Juhász Ilonka*: A nagy távlatú történeti kutatások elkötelezettje: interjú a 60 éves Kósa Lászlóval; Kósa László válogatott bibliográfiája.

Béky Albert – Kulcsár László – Nagy Miklós: A Sárvári Városszépítő Egyesület története 1904–2004. Előszó: *Dénes Tibor*. Kiadja az Egyesület. Sár-vár 2004. 74 old.

Bényei Miklós: Helyismereti művek Hajdú-Bihar megye, 2004. Kiadja a Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár. Debrecen 2005. 130 old.

Biczó Zalán: Lélek és élet. A győri Szentlélek-templom építése és első húsz éve: 1985–2005. „Szentlélek” Templom és Otthonfenntartó Alapítvány. Győr 2005. 233 old.

Boldizsár Zeyk Imre: Tordaszentlászló és vidéke az erdélyi faluturizmusban. *Tordaszentlászlói Füzetek* III. h. n., é. n. 16 old.

Bombicz Barbara: Táncba zárt lélek: 25 év a Győri Balett ölelésében. Hazánk. Győr 2004. 299 old.

Bonta Mária Laura: Rákoscsaba-Újtelep kialakulása és története. *Rákosmenti Helytörténeti Füzetek* II./1. Szerk.: *Ádám Ferenc*. Kiadja az Erdős Renée Ház. Bp. 2004. 67 old.

Boros Béla: Magyar tanító a Kárpátok alatt. A Szlovenszkoí Általános Magyar Tanítóegyesület összefoglaló története (1921–1945). SZMSZSZ, SZMPSZ. Galánta 2005. 220 old.

Borsod-Abauj-Zemplén megye hon- és népis-merete. Tanári segédkönyv. Szerk.: Somorjai Lehel. Kiadja a Borsod-Abauj-Zemplén Megyei Levéltár. Miskolc 2004. 317 old. – *Fazekas Róbert*: Borsod-Abauj-Zemplén megye természeti adottságai; *Bodnárné Moldován Eva* – *Somorjai Lehel* – *Tóth Péter*: Borsod-Abauj-Zemplén megye története; *Kovácsné*

Szeppelfeld Erzsébet: Borsod-Abauj-Zemplén megye irodalma; *Fazekas Róbertné* – *Kovácsné Szeppelfeld Erzsébet*: Népi kultúra, népi műveltség, hagyományörzés; *Olajos Csaba*: Borsod-Abauj-Zemplén megye idegenforgalmi, természeti értékei, építészeti öröksége; *Fazekas Róbert*: Régióink és az Európai Unió; Irodalom.

Budai Pál: A köznép babonái és balvélekedései ellen való prédikációk. Nagybjalom 1811–1824. Kiadja a PTE Néprajz Kulturális Antropológiai Tanszék. Bp. 2005. 400 old.

Budapesti Helytörténeti Emlékkönyv. Szerk.: *Gábrriel Tibor*. Kiadja a Budapesti Honismeret Társaság. Bp. 2005. 238 old. – *Breinich Gábor*: Előszó; *Gábrriel Tibor*: Budapesti Históriaik; *Bencze Zoltán*: Ásatások a Szent György téren; *Praimajer Mária*: Lánchíd Kör; *Buda Attila*: Karvaly a címer közepén – a fői Károlyi család szerepe az észak-pesti települések létrejöttében és fejlődésében; *dr. Sallai János*: Újpesti Helytörténeti Alapítvány; *dr. Ujj Irisz*: A 28-as, 48-as Birkli László az Óbudai Múzeumban; *dr. Pintér Endre*: Óbudai Baráti Kör; *Neubrandt István*: Braunhaxler Német Kisebbségi Hagományokat Ápoló Egyesület; *dr. Aczél László Zsongor OSPPE*: A pálos rend budapesti jelenléte; *dr. György Lajosné*: Etele XI. Kerületi Helytörténeti Kör; *Sarkadi Nagy Emília*: Albertfalvai Polgárok Köre; *Juhász Katalin*: A Ferdinánd téri piactól a Lehel Csarnokig; *dr. Róbert Péter*: XIII. kerületi Helytörténeti Klub; *Lantos Antal*: Rákosszentmihály helytörténeti kutatásának meglepő tapasztalatai; *Benedek Ágnes*: Időutazók Társasága; *Bartos Mihály*: A Szent Korona Promontoron; *Garbóczy László*: Savoyai Jenő Asztaltársaság; *Gábrriel Tibor*: Budapesti Honismereti Társaság; *Szöllősy Marianne*: Fővárosi helytörténeti adattár; *Gali Ágnes*: Budapest történetek válogatott bibliográfiája.

Buschmann Ferencné: Jászberény környékének természeti szépségei és értékei: Védett növények és állatok. Kiadja az Önkormányzat. Jászberény 2004. 70 old.

Cigánysors. A cigányság történeti múltja és jelene. I. A 2003., 2004. és 2005. év szeptemberében Pécsen, a Rácz Aladár Cigány Közösségi Házban megtartott Cigányság történeti múltja és jelene, különös tekintettel a dél-dunántúli régióra című konferenciák válogatott előadásai. Fel. szerk.: *Márfi Attila*. Emberháza Alapítvány, Erdős Kamill Cigánymúzeum, Cigány Kulturális és Közművelődési Egyesület. Pécs 2005. 260 old. – *Tóth Péter*: A cigányok megjelenése a középkori Magyarországon; *Csurgai Horváth József*: Székesfehérvár kisebbségeinek történeti áttekintése a török hódoltság megszűnésétől; *Bana József*: Győr város kísérletei a cigányok megrendszabályozására 1746-ban; *Tóth Péter*: Mária Terézia cigánypolitikája; *Katona Csaba*: A Departamentum Zingarorum működésének forrásai a Magyar Országos Levéltárban (1775–1785); *Dominkovits Péter*: Cigányösszeírások Sopron vármegyében a 18. század második felében (egy tematikus repertórium előmunkálatai: az 1770-es évek); *Perger Gyula*: Egy kóbor cigányok ügyében lefolytatott per néprajzi tanulságai; *Bana József*: Cigányellenes szabályrendeletek a 19. század végén és a

20. század elején; *Uő.*: Adalékok a roma holocaust jogi hátteréhez; *Majtényi György*: Állami segítség vagy erőszakos asszimiláció? Az 1945 utáni roma történelem forrásairól és értelmezéséről; *Füzes Miklós*: A cigányügy Baranyában (1957–1990); *Márfi Attila*: Pécsi cigánykolóniák a tanácskorszakban (1950–1990); *Uő.*: Baranya cigánytelepeinek felszámolása a tanácskorszakban; *Katona Csaba*: „Egyik csárdást a másik után kelle lerángatni a hegedűökről” – Cigányzenészek a 19. századi Balatonfüreden; *Frankovics György*: A másság-idegenség fogalma és értelmezése a déli szláv népek hitvilágában, különös tekintettel a romákra; *Uő.*: A születést követő profilaxia kérdése a roma és más európai népek hagyományában; *Békési András*: A cigányok nyelvi emancipációja - identitás és anyanyelv; *Kosztics István*: Az Erdős Kamill Cigány Múzeum; *Márfi Attila*: Az Emberháza Alapítványról.

Czigler László: Ne zavard a vizeinket! Ökológiai kézikönyv a Balatonról. Sci–Am. Bp. 2005. 216 old.

Csetri Elek: Erdélyi ezredek a francia forradalomban és a napóleoni idők háborúiban (1792–1815). Művelődés. Kolozsvár 2005. 85 old.

Csicsay Alajos: Iskolatörténet. Lilium Aurum. Dunaszerdahely 2002. 275 old.

Csiszár Attila: Fejezetek Edve történetéből és néprajzából. Községi Önkormányzat. Edve 2005. 197 old.

Csiszár Attila: Hövej. Fejezetek a falu történetéből és néprajzából. Hövej Község Önkormányzat. Hövej 2004. 231 old.

Csiszár Árpád: A nemzetek együttélésének kérdése Erdély országyűlésein (1790–18148). *Erdély-történeti Könyvek* 5. Az Erdély-történeti Alapítvány kiadványa. Debrecen 2005. 126 old.

Csonka Károly – Demjén Ferenc – Sz. Koncz István: A város mindörökre. Alexandra. Győr – Bp. 2004. 121 old. Fotóalbum.

Daloló-muzsikáló Rábaköz. Rábaközi népdalok, népszokások, népzenei feldolgozások. Szerk.: *Horváth Győző*. Harmónia Művészeti Központ. Győr 2005. CD-ROM

Dr. Csucsomi: A csíkszentkirályi és krasznahorkai gróf Andrassy nemzetség története. Méry ratio. Somorja 2005. 116. old. (Dr. Maurer Artúr 1990-ben megjelent könyvének újrakiadása)

Dombóvári Antal dr.: Orvoslás a Rákosmentén. Egészségügy a XVII. kerület elődközségeiben. *Rákosmenti Helytörténeti Füzetek I./1.* Szerk.: *Ádám Ferenc*. Kiadja az Erdős Renée Ház. Bp. 2003. 32 old.

A dombóvári Fekete István Kulturális Egyesület Emlékkönyve, 2004. Szerk.: *F. Bodó Imre*. Dombóvár. 2005. 285 old.

Dunántúli egyházleírások a XVIII. századból: a Dunántúli Református Egyházkerület 1774-ben. Szerk. és sajtó alá rend.: *Hudí József* és mások. Pápai Református Gyűjtemény. Pápa 2002. 572 old.

Edelényi Adél: Templomos lovagok az európai néphagyományban. *Doktori mestermunkák*. Gondolat. Bp. 2004. 485 old.

Az egyéni agrárgazdaságok és népességük: Észak-alföld. KSH. Debrecen, Szolnok, Nyíregyháza 2005. 114 old.

Erdélyi Erzsébet: Kecskeméti utcanevek története. Kecskemét 2004.

Erdélyi képek. *Makoldy József* rajzai. Szerk.: *Szatmári László*. Művelődés. Kolozsvár 2005. 64 old.

Az erdélyi táj kérdései. Szerk.: *Fekete Albert*. Művelődés. Kolozsvár 2005. 120 old.

Ethnica. Szerk.: *Ujváry Zoltán*. Kiadja a Debreceni Egyetem Néprajzi Társaság. Debrecen, 2005. 4. 84 old. – A tartalomról: *Dankó Imre*: Kanitz Fülöp Félix, az etnográfus; *Savári László – Diószegi György Antal*: Az egyház és a vallás jelentősége az első diaszpóra görögségének életében; *Lévai Béla*: Interpretáló stratégia és metainformáció délvidéki erotikus népmesékben; *Lux Éva*: Emberarcú sámándobok; *Szilágyi Miklós*: Ami kéziratban maradt 1975-ben: vélemények a folklórizmusról; *Kothencz Kelemen*: Éjjeli őrség Baján az 1830-as években; *Csétényi Mihályné*: Játzógyermek dédszüleink, nagyszüleink korában; *Szabó László*: A Csehországba kitelepített gömöri magyarok könyörgő éneke; *Vaprezsán Krisztina*: Jászkun tanácskozás Kiskunfélegyházán; *Lajos Veronika*: Kulturális öntudat: különbségekkel és azonosságokkal való szembenézés – Kulturális emlékezete a Kárpátok két oldalán.

Ethnographia. A Magyar Néprajzi Társaság folyóirata. 2004. 4. 345 – 482. old. – A tartalomról: *Bereczky János*: A magyar népzene új stílusa; *Küllös Imola*: A latorköltészet és a betyárfolklor összefüggéseiről; *Bartha Elek*: Templomépítés a pártállami évtizedekben; *Vargyas Gábor*: Bíró Lajos emlékezete.

Édes Anyanyelvünk. Kiadja az Anyanyelvápolók Szövetsége. Fel. szerk.: *Grétsy László*. 2005. 4. sz. 20 old. – A tartalomról: *Grétsy László*: Van-e szükség nyelvművelésre?; Tízéves lett a Nyelvőrző – Matula Ágnes, a Duna Televízió szerkesztő-riportere válaszol *Maróti István* kérdéseire; *Zimányi Árpád*: Ha levágják az ujjadat...; *H. Varga Márta*: Annál (is) inkább vagy kevésbé? *Balázs Géza*: Számvetés? Összegzés? Búcsú? – Mit lát a nyelvész József Attila utolsó verseiben; *V. Raisz Rózsa*: Világgá hallgatni az igazságot – Egy Márai mondásról; *Bükky László*: A kiebrudal „kiebrudalása”; *B. G.*: Anyanyelv, szaknyelv; *Jankay Éva – Gallasy Magdolna – Takács Edit*: Országos középiskolai tanulmányi verseny; *Deme László*: Negyvenedszer, ugyanitt; Szép magyar beszéd verseny, Győr; *Szatmári István*: „Légy tudatában értékeidnek”; *Bozsik Gabriella*: Nagy J. Béla helyesírási verseny; *Eőry Vilma*: Az idegen szavak a magyarban és a reklámyelvi törvény.

Édes Anyanyelvünk. Kiadja az Anyanyelvápolók Szövetsége. Fel. szerk.: *Grétsy László*. 2005. 5. sz. 20 old. – A tartalomról: *Benczédi József*: Az élő, eleven nyelv; *Buvári Márta*: Szállkák és rügyek; *Bükky László*: Kordában tart; *Balázs Géza*: Új toldalékok, utótagok?; *Bedő J. István*: Milyen konyhanyelven írunk?; *Dóra Zoltán*: Igéző; *Graf Dezső*: A mindennapok nyelvi hordalékából; *A anyanyelvi mozga*

lom eseményei; *Zimányi Árpád*: Nyelvművelő kézi-sztótár; *Minya Károly*: Vitairat a nyelvművelésért; *Grétsy László*: Benyhe János Nyelv-őr-járata; *Eőry Vilma*: Szathmári István könyve a stilsztika történetéről; *Málnási Ferenc*: 25 év anyanyelvünk szol-gálatában.

Fejezetek Somorja város történetéből. Történelmi konferencia a Zsigmond király által adományozott városi kiváltságok elnyerésének 600. évfordulója alkalmából. Somorja, 2005. szeptember 9. Összeáll. és szerk.: *Strešňák Gábor, Véghe László*. Disputationes Samarienses, 4. Fórum Kisebbségkutató Intézet – Liliium Aurum Könyvkiadó. Somorja-Dunaszzerdahely 2005. 253 old.

Fekete Albert: Kolozsvári kertek. A régi Kolozsvár zöldterületei. Művelődés. Kolozsvár 2005. 66 old.

Feketéné Kordé Katalin: A Balaton és környéke. Panoráma. Bp. 2005. 787 old

Ferencz Anna: Hitből táplálkozva. Méri ratio. 2004. 125 old. – Az 1674. évi pozsonyi véstörvény-szék elé idézett gömöri lelkészek és tanítók sorsa.

Feudális kori gazdasági iratsorozat – Wirtschaftsschriften aus dem feudalen Zeitalter. Szerk.: *Horváth Richárd*. A Győri Egyházmegyei Levéltár Kiadványai. Segédlet 3. Győri Egyházmegyei Levéltár., Győr 2004. 127 old.

Fodor Dénes: Barangolás a Jászság zenei és történelmi emlékeiben. *Jászkálhalmi füzetek 4.* Jászkálhorma 2005. 35 old.

Fodor László: A szilágysomlyói református egyház története. Hepe – hupa. Szilágysomlyó 2005. 166 old.

folkMAGazin. Fel. szerk.: *K. Tóth László*. Kiadja a Táncház Alapítvány. 2005. 5. 42 old. – A tartalom-ból: Vajdasági Magyar Folklorközpont; *Támó Margaréta*: A magányos mesemondó [Cérna Miklós]; *Szucher Ervin*: „Már fiatalon Tata voltam” – Beszélgetés Novák Ferenc Kossuth-díjas koreográfussal és néprajzkutatóval; *Záhonyi András*: Táborról táborra Erdélyben; *Kozák József*: A mi furulyánk.

Frech József: Nagyberki és Kisberki a II. világháborúban. Kiadja az Önkormányzat. Nagyberki 2005. 60 old.

Gál Ibolya: Földbe mélyített lakóépítmények és az azokban lakók életviszonyai Szabolcs – Szatmár – Bereg vármegyékben a XX. szd-ban. Szerk.: *Dám László*. Szabolcs – Szatmár – Bereg Megyei Múzeumok Igazgatósága. Nyíregyháza 2004. 380 old.

Gecsényi Lajos: Győr vármegye nemesi közgyűlési és törvénykezési jegyzőkönyveinek regesztái. III. k 1627–1637. Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára. Győr 2004. 104 old.

Gidófalvy István: Önéletrajz. Közzéteszi: *Sas Péter*. Művelődés. Kolozsvár 2005. 240 old.

Gömörország. Az északi magyar peremvidék fóruma. Kiadja a Gömör-Kishonti Múzeum Egyesület. Rimaszombat 2005. 3. 94 old. – A tartalom-ból: *B. Kovács István*: Tóthék Rimaszombaton; *Szesztay Domokos*: Az előző századforduló” lenyomata Rimaszombat építészetében; *Szokolczay Lajos*:

Hitet sugározva – Vonások A. Tóth Sándor portré-jához; *Ádám Lilla*: A polgárság eszménye Márai Egy polgár vallomásai c. művében; *Gaál Lajos*: Az ajnácskői Várhegy és a Csontos-árok; *Danis Tamás*: Radnóti Miklós Dobsinán; *A. Tóth Sándor*: Kalotaszeg; *Kovács Tibor*: Egy találkozás „holdudvarának” szegletei – Arany János százötven éve Hanván Tompa Mihály vendége volt; *Lakner Lajos*: Rimaszombat, Csokonai, Debrecen; *Vörös Attila*: Hat évtizeddel a 2. világhéges után... – Ki és mikor állít emlékművet az összes rimaszombati áldozatnak?

Göncz József – Bognár Béla: Emlékek, események Sopronban. Kordokumentumokon és képeslapokon.: Szép Sopronunk Kiadó Kft. Sopron 2005. 137 old.

Göncz József – Bognár Béla: Szép Délvidékünk történelmi képeslapokon 1897–1945. Szép Sopronunk Kiadó Kft. Sopron 2005. 184 old.

Göncz József – Bognár Béla: Szép Erdélyünk történelmi képeslapokon 1897–1945. Szép Sopronunk Kiadó Kft. Sopron 2004. 184 old.

Göncz József – Bognár Béla: Templomok, iskolák Sopron vármegyében. Kordokumentumokon és képeslapokon. Szép Sopronunk Kiadó Kft. Sopron 2005. 163 old.

Göncz László: Madari – Kratka zgodovina Madzarov. [Magyarok – Kis magyar történelem] Franc-Franc. Murska Sobota 2004. 193 old.

Gócsy Zoltán: Hitbizományi iratok 1707–1848. (Repertórium). *Somogy megye múltjából. Segédlet.* Somogy Megyei Levéltár. Kaposvár 2003. 192 old.

Graboplast: 100 éve lendületben. Szerk.: *Hajba Ferenc, Maróti Zsuzsanna, Mónus Ágnes*. AdArt Stúdió, Graboplast Padlógyártó Rt., Győr 2005. 65 old.

Graulich, Andreas: Moson vármegye leírása. Ford., bev. tanulmányt írta *Horváth Gergely Krisztián*. Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára. Győr 2004. 69 old.

Gyepűk, várak, erődítmények és egyéb irodalmi létesítmények a Kárpát-medencében. Kiadja a Nyíregyházi Főiskola Földrajz Tanszéke. Szerk.: *Frisnyák Sándor és dr. Csilha György*. Nyíregyháza-Zürich 2004. 228 old.

Gyivicsán Anna: A nemzetiségi lét és kultúra dimenziói I-II. Békéscsaba 2003. 387 és 296 old.

Gyócsi László: Hitük hajlékai. Útirajz. Magánkiadás. Bp. 2005. 120 old. – Erdélyi templomokról, várakról, városokról.

Gyöngyössy Márton: Országgyűlési és önkormányzati választások Rákosmentén (1920–1944). *Rákosmenti Helytörténeti Füzetek III./1.* Szerk.: *Ádám Ferenc*. Kiadja az Erdős Renée Ház. Bp. 2005. 66 old.

Győr-Moson-Sopron megye az új évezredben. Szerk.: *Koloszár Tamás*. Győr-Moson-Sopron Megyei Közgyűlés. Győr 2005. 252 old.

Győr-Moson-Sopron megye kézikönyve. Szerk.: *Bunovác Dezső*. CEBA Kiadó. Bp. 2004. 680 old.

A győri zsidóság története, különös tekintettel a holocaustra. Dokumentumgyűjtemény. Szerk.:

Bana József. *Győri Holocaust füzetek, 1. Duna-táj Magyar–Izraelita Baráti Kör. Győr 2005. 59 old.*

Gyürki László: Batthyány Boldog László. *Testis temporis, 12.* Kiadja az Önkormányzat. Kőrmend 2005. 28 old.

Gyürki László: Coreth Mária Terézia: dr. Batthyány-Strattmann László hitvese. *Testis temporis, 13.* Kiadja az Önkormányzat. Kőrmend 2005. 28 old.

Harangozó Imre – Kővári Réka: Etelközi fohászok. Válogatás a moldvai magyarság vallásos népköltészetének kincstárából. Kolorprint Kft. 2005 167 old.

Harangszó. A marosszentgyörgyi római katolikus egyházközség kiadványa. 2005. 3. 8 old. – A tartalomból: A híveitől búcsúzó [Márton Áron] püspök körlevele; Sz. I. E.: Kirándulás Borzontra; A gyulafehérvári püspökkert története.

Harangszó. A marosszentgyörgyi római katolikus egyházközség kiadványa. 2005. 4. 8 old. – A tartalomból: *Baricz Lajos:* Különös karácsony; *Szekeles Erzsébet:* Tízéves a Kamillianus Család; *Szekeles Zsuzsanna:* Az erdélyi kolostorkertek történetéből.

A harmadik Aranyvonat győri kincsei. Szerk.: Székely Zoltán. *A Xántus János Múzeum katalógusai, 1. Xántus János Múzeum.* Győr 2005. 88 old. – A tartalomból: *Pérger Gyula:* A harmadik Aranyvonat és a Győri Múzeum; *Szabó Péter:* A Győri Múzeum várostörténeti gyűjteményének kialakulása; *Almási Tibor:* A Győri Képző- és Iparművészeti Társulat a Városi Képtárért; *Székely Zoltán:* Képtár az Aranyvonaton.

30 év története: Fekete István Óvoda Győr. Szerk.: *Horváth Pálné.* Kiadja az Óvoda. Győr. 2005. 52 old.

Hegyháti örökségtár. Helytörténeti dolgozatok a vasi-Hegyhátról. Szerk.: *Zágorhídi Czigány Balázs.* Vasi-Hegyhát Területfejlesztési Önkormányzati Társulás. Vasvár 2004. 143 old.

Hegytörvények és szőlőtelepítő levelek Győr és Sopron vármegyéből (1551–1843). Közreadja *Égető Melinda és Dominkovits Péter.* Szőlőhegyek történetének forrásai III. L'Harmattan. Bp. 2004. 260 old.

Herepei János: A kolozsvári Farkas utcai református templom és kollégium történetéből. Szerk.: *Sas Péter.* Művelődés. Kolozsvár 2005. 236 old.

Herepei János: A kolozsvári Farkas utcai templom történetéből. Szerk.: *Sas Péter.* Művelődés. Kolozsvár 2005. 272 old.

Herepei János: A kolozsvári színház és színház-történetéből. Közzéteszi: *Sas Péter.* Művelődés. Kolozsvár 2005. 187 old.

Herepei János: Kolozsvár történeti helyrajza. Szerk.: *Sas Péter.* Művelődés. Kolozsvár 2005. 718 old.

Hodos és Kapornak története – Zgodovina Hodoša in Krplivnika. Szerk.: *Göncz László.* Ford.: *Novák Császár Jolán.* Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet. Lendva–Lendava 2005. 345 old.

Horváth Csaba – Varga Ferenc: Győrfi János (1905–1966) élete és munkássága. *Erdésznyagyjaink arcképcsarnoka, 18.:* NyME Erdőmérnöki Kar. Sopron 2005. 25 old.

Horváth József: Csokonai csurgói új Hélikonja. (Emlékek, vallomások tükrében). *A Somogy Megyei Honismeret Kiskönyvtára 4. Megyei és Városi Könyvtár.* Kaposvár 2005. 106 old.

Horváth József dr.: A csurgói Jézus Szíve Templom története. Kiadja a Jézus Szíve Plébánia. Csurgó 2005. [32 old.]

Horváth Józsefné: A győri Zrínyi Ilona Gimnázium. *Győri Tanulmányok Füzetek. Tudományos Közlemények, 12.* Győr Megyei Jogú Város Levéltára. Győr 2005. 64 old.

Horváth Lajosné Baán Emília: Bői krónika. Bő 2004. 104 old.

Horváth Richárd: Győr megye hatóságának oklevelei (1318–1525). *A Győri Egyházmegyei Levéltár Kiadványai. Források, feldolgozások 1.* Győri Egyházmegyei Levéltár. Győr 2005. 162 old.

Horváth Zoltán: A soproni népszavazás sikere: 1921. december 14–17. Sopron 2004. 16 old.

Iskolai lemorzsolódás Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Szerk.: *Venter György.* Nyíregyházi Főiskola Neveléstudományi és Szociálpedagógiai Tanszék. Nyíregyháza 2005. 225 old.

János István: Századok öröksége. Tanulmányok és esszék Szabolcs-Szatmár-Bereg megye szellemi múltjából. Kölcsey Társaság. Fehérgyarmat 2004. 106 old.

Jászágó Évkönyv, 2005. Fel. szerk.: *Pethő László.* Kiadja a Jászágó Évkönyv Alapítvány. [Jászberény] 2005. 320 old. – A tartalomból: *Antall József:* A Pray család magyarországi történetének összefoglaló ismertetése (*Besenyi Vendel* bevezetőjével); *Babucs Zoltán:* Az I. újonc kiképző harcokcsiezred soraiban (1944/45); *H. Bathó Edit – Faragó László:* Szent Vendel szobrok a Jászágóban; *Győri Gyula:* Kronosztchonok a Jászágóból; *Sebők Balázs:* Életköri emlékek a „vas és acél országában” és Jászberényben (1950–1956); *Törőcsik István:* Templom a templom körül – a jászapáti templom kerítésfala; *Magyar Aliz:* A Jászákóhálmáról Elszármazottak Baráti Társasága; *Szűcsné Kövér Szilvia:* Jászboldogháza civil társadalmának bemutatása; *Darabosné Gál Ágota:* Egy gyermek megfigyelései és tapasztalatai az 1930-as években; *Fodor István Ferenc:* Falusi gimnáziumok alapítása a hatvanas években; *Földi József:* Móra Ferenc és a jászok; *Hamberger Zoltán – Hambergerné Válik Sarolta:* Városunk mozitörténetéből; *Kiss Józsefné:* Régi háziasszonyok nehéz munkáiról; *Szekeles József:* Jászberényi ezred az angolok oldalán; *Uferné Sárközi Ágnes:* Kisiskolás éveim Jászberényben; *Zakröczy Béla:* Emlékezés a 858-as jász cserkészcsapatra; *Zrupkó Ferenccé:* 110 éve épült római katolikus népiskola Alsóbaldogházán; *Fodor István Ferenc:* „A vasfejű kunok közé tartozónak számítom magam” – Kőrmendi Lajos, 1946–2005; *Wirth Lajos:* Sokasodó elvarratlan szálak – In memoriam Muhoray György 1948–2005.

Juhász László: Ausztria magyar emlékei. Antológia Kiadó. Lakitelek 2005. 279 old.

Kahler Frigyes: Egy papgyilkosság a jogtörté-
nész szemével: Brenner János volt rábakethelyi
káplán meggyilkolásának körülményei és az ügy
utóélete pappá szentelésének 50. évfordulójára.
Életrajzot és mutatót készített *Soós Viktor Attila*.
Brenner János Emlékely Alapítvány. Szentgott-
hárd 2005. 249 old.

**Kazinczy útja Pannonhalmára, Esztergomba,
Vácza.** Pytheus Kiadó és Nyomda. Bp. 2005. 66
old. (Reprint: Landerer. Pest 1831.)

Káldy Lajos: Borospincék dicsérete. Kiadja a
Vasi Múzeumbarát Egylet. Szombathely 2005. 84
old.

Kálmán László dr.: A rimaszombati Hatvani
István cserkészcsapat 10 éves története (1990–
2000). Rimaszombati Körzeti Cserkésztanács. é. n.
110 old.

Kelemen Lajos: Dr. Gidófalvy István. Életrajz.
Művelődés. Kolozsvár 2005. 240 old.

Keresztúriné Pintér Mária – Mészáros Gábor:
Akik másképp látnak...: 1904–2004. Savaria
Nett-Pack Kft. Szombathely 2004. 193 old. – A
szombathelyi Vakok Intézete története.

A 2001. márciusi felső-tiszai árvíz. Szerk.: *Bod-
nár Gáspár* és mások. Kiadja a Felső-Tisza-vidéki
Környezetvédelmi és Vízügyi igazgatóság. Nyír-
egyháza 2004. 297 old.

Kincseink 4. Szerk.: *Kis Anikó* és *Murányi Mag-
dolna*. Kiadja a dévaványai Múzeumpártoló Ki-
emelten Közhasznú Közalapítvány. Dévaványa
2005. 59 old. – *Saly Sándor:* Édesapám kovácsmes-
teriségének története; *Diós Henrietta:* Dr. Sántha La-
jos életrajza; *Máté Lászlóné Bíró Julianna:* Máté
László családjának története; *Faragó Balázs:* A Feke-
te család története.

Király Lajos: Somogy-zalai nyelvatlasz. Ma-
gar Nyelvtudományi Társaság. Bp. 2005. 251 old.

Kígyósi Hírmondó. Az Újkígyósert Közalapít-
vány időszerű, közéleti és kulturális kiadványa.
Újkígyós 2005.36 old. – A tartalomról: Kik éltek Új-
kígyós területén 1300 évvel ezelőtt?; *Barcsay And-
rea:* Újkígyósi népi kerámiahasznosításról; *Makoldi
Sándorné:* Adalékok Újkígyós népi építészetének
kutatásához; *dr. Jároli József:* A népéletre utaló ada-
tok Újkígyós 1842-ben készült községi rendszabá-
lyaiban; *Kádár Ferenc:* Képeslapsorozat, újkígyósi
képekkel; Jubileumi ünnepség Szent Gellért sírjá-
nál; *Domokos Mária:* Harangozó Imre – Kővári Ré-
ka: Etelközi fohászok; *Harangozó Imre:* Újkígyós-
nak saját szegletkeve van; *dr. Zakar Péter:* Báró
Meszéna Ferenc katonai pályafutása.

Koltai András: Batthyány I. Ádám: 1610–1652.
Testis temporis, 9. Kiadja az Önkormányzat. Kör-
mend 2005. 28 old.

Kondics Kovács Éva: Batthyány Fülöp:
1781–1870. *Testis temporis*, 11. Kiadja az Önkor-
mányzat. Körmend 2005. 28 old.

Kondics Kovács Éva: Batthyány I. Ádám:
1610–1659. *Testis temporis*, 9. Kiadja az Önkor-
mányzat. Körmend 2005. 28 old.

Kondics Kovács Éva: Körmend 760 éve. Fotó:
Jámbori Tamás. Testis temporis, 6. Kiadja az Önkor-
mányzat. Körmend 2005. 24 old.

Kovács Béla: Embernek segítség - Istennek di-
csőség. 120 éves a Tefalusi Önkéntes Tűzoltóság
(1884–2004). WALTER design. Somorja 2004. 91
old.

Kubinszky Mihály: A régi soproni Lőver. Egy
lőverlakó építész feljegyzései. Zékány-Máthé. Ta-
tabánya 2005. 227 old.

Kun István: A feláldozott Bereg. Osiris. Bp.
2004. 269 old.

Lajta. Fel. szerk.: *Radnics Zsuzsanna*. Közös Fo-
lyónk a Lajta Alapítvány. Mosonmagyaróvár 2004.
12 old.

Lakatos István: Múltról mesél a hűség városa.
A soproni kézműves Iparosok Hetedik Országos
Kiállítására: 1847, 1905, 1909, 1925, 1948, 1977, 2004.
Magánkiadás. Sopron 2004. 354 old.

Lenyomatok 4. Fialat kutatók a népi kultúráról.
Szerk.: *Jakab Albert Zsolt, Szabó Á. Töhötöm. Kriza
Könyvek 26.* Kriza János Néprajzi Társaság. Kolozs-
vár 2005. 195 old. – *Peti Lehel:* A testvér-falu-kapcsol-
atok mint a falusi turizmus és az identitásépítés
színterei; *Jakab Albert Zsolt:* 1848–1849 emlékezeté-
nek kialakítása Kolozsváron; *Kocsis Mónika–Pete
Komáromy Sára:* „székely sem leszek, olasz leszek
marcobello”; *Bokor Zsuzsa:* A prostituált teste mint
az orvosi hatalom önlegitimációs eszköze a két vi-
lágháború között Kolozsváron; *Illés Sándor:* Ma-
gyarországi élmények román nyelven – Egy szitási
napló tanulságai; *Kovácsné István Anikó:* Senki sem
lehet próféta a saját hazájában? – Máthé Ferenc
vargyasi faragó életművének társadalmi reflexiói;
Kinda István: Tradicionális mesterség és profit-
orientált életstratégiák – Jövedelemszerzési techni-
kák egy háromszéki cigány közösségben; *Miklós
Zoltán:* „Cigányból pap nem lesz” – Szegregáció és
passzivitás a magyar-cigány kapcsolatokban.

Limes. Tudományos Szemle. Főszerk.: *Virág Je-
nő.* Szerk.: *Csöti Csaba.* Tatabánya, 2005. 2. 165 old. –
A tartalomról: *Hlavečka, Milan:* A cseh-magyar tör-
ténelmi kapcsolatok a hosszú 19. században;
Irmanová, Eva: Békétárgyalások Magyarországgal
(1944–1947): Illúziók, remények és a valóság; *Gál
Jenő:* A többségi nemzet képe a csehországi és szlo-
vákiei magyarokkal készített interjúkban; *Kopédek,
Michal:* Közép-Európa és a visegrádi együttműkö-
dés a cseh politikai gondolkodásban.

Litovkina Anna T.: Magyar közmondástár.
Közmondások értelmező szótára példákkal szem-
léltetve. Tinta Könyvkiadó. Bp. 2005.

Lobogó jegenyék. Váci Mihály ismeretlen nap-
lója 1956 októberétől, versei és vallomásai. Szerk.:
Tasnádi Gábor. KÖZDOK. Bp. 2004. 246 old.

Lónyai Sándor: A Numerus clausustól Ausch-
witzig. A Holocaust 3621 győri mártírjának, és az
egykori Győr megye falvai 732 deportáltjának
anyakönyvi adatsora a Soa 60. évfordulójára.
Laborpress Kft. Győr-Bp. 2004. 247 old.

Magyar Kálmán – Nováki Gyula: Somogy me-
gye várai a középkortól a kuruc korig. Somogy

Megyei Múzeumok Igazgatósága. Kaposvár 2005. 298 old.

A Magyar Művelődési Intézet Évkönyve. Kiadja az Intézet. Bp. 2006. 250 old. (CD melléklet) – A tartalomról: *Ponyi László*: A közművelődés és közgazgatás kapcsolatának fontosabb összefüggései; *Halász Péter*: „Haza a magasban” – Az amatőr művelődés nemzetiségmegtartó szerepe; *Beke Pál*: Mindannyiunk művelődési otthona; *Briüll Edit*: Közművelődés és felnőttoktatás; *Romhányi András*: Civil Akadémia VI.; *Győri Lajos*: Az ösztönös fényképezéstől a tudatos képalkotásig; *Horváth Viola*: Veszprém megyei népművészeti alkotó- és tájház, Magyarpolány; *Tóth Zsóka* – *Varga Tamás*: A közép-kelet-európai országok országos közművelődési intézményeinek portorozni konferenciája; *Gábor Klára*: Kulturális híd a Dunán: Komárom, egy város két ország; *Lukács Mária*: A nemzetiségek kultúrájáért; *Halász Péter* – *Romhányi András*: Miért éppen Budakalász?; *Hubert Erzsébet*: A tájházak és a közművelődés; *Say István*: Közművelődés és kistérség – kultúra és kistáj; *Rajnai Gábor*: A Pilisi Térség Kultúrája; *Bokor Béla*: Regionális identitás, kultúra és közösség; *Mészáros István*: „Élő tanyák, virágzó homoki kultúrák; *Kovács Edit* – Péterfi Ferenc: A közösségi részvétel erősítése a fenntartható vidékfejlesztés igazi esélye.

A magyarság kálváriája Bakán. Kényszertelepítések és deportálások 1945 után. Szerk.: *Darnay Zsolt*, *Karaffa János*. Baka Község Önkormányzata. Baka 2005. 113 old.

Másoknak világitottak. A pápai járás pedagógusainak adataira (1950-2000). Szerk.: *Tungli Gyula*, *Illésné Molnár Éva*, *Nagy Imre*. Városi Járási Pedagógus Klub. Pápa 2005. 126 old.

Máté Imre: Yotengrit 2. A rábaközi tudók (sámanok) szellemi hagyatéka. Püski. Győr 2005. 208 old.

Ménfőcsanakai Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ Évkönyve 1999-2005. Szerk.: *Macherné Bedőcs Rita*. Összeállította: *Szakálné Doktor Éva*. Hazánk. Győr 2005. 192 old.

Mitruly Miklós: Megsúgta a kisujjam. Krasznai szólások és közmondások, kurjantások, találós kérdések. Székelykapu Könyvkiadó. Székelyudvarhely, 2005.

Móricz Péter: Batthyány Lajos: 1696–1765. *Testis temporis*, 10. Kiadja az Önkormányzat. Körmend 2005. 24 old.

Móricz Zsigmond: A magyarság rendeltetése. Vál., szerk., bev.: *Gróh Gáspár*. Kortárs Könyvkiadó Bp. 2004. 174 old.

Mócsényi Miklós: Eszterháza fehéren-feketén. Szerző. Bp. 2005. 174 old. (CD melléklet)

Műemlékvédelem. Kulturális Örökségvédelmi folyóirat. 2005. 5. 253 – 319. old. – A tartalomról: *Bende Csaba*: A ferihegyi repülőtérforgalmi épületének műemléki épületének műemléki felújítása; *Lampert Rózsa*: A Széchenyi Gyógyfürdő műemléki felújítása; *Balázsik Tamás*: Egy történeti táj [Balaton-felvidék] elvesztése; *Marton Erzsébet*: A pécsi világörökség – újabb keresztény sírkamrák: Beszélgetés Visy Zsolt professzorral a legújabb ásatási

eredményeiről; *Veöreös András*: Madonna fadonga alatt (A csíksomlyói kegytemplom boltozata).

Műemlékvédelem. Kulturális Örökségvédelmi folyóirat. 2005. 6. 317 – 388. old. – A tartalomról: *Fejédy Tamás*, *Valter Ilona*. Búcsúzunk Román Andrástól; *Román András*: Ember – identitás – épített környezet; *Somorjay Sélysette*: A váci nagypréposti palota műemléki kutatása; *Klaniczay Péter*: A váci nagypréposti palota helyreállítása; *Valter Ilona*: Régészeti kutatás a bélapátfalvi volt ciszterci apátság templom mellett; *Zsembery Ákos*: Adalékok az esztergomi középkori Szent Lőrinc-templom kutatásához; *Gerő Győző*: A pécsi Farhad pasa dzsámi épületegyüttese és a Farhad pasa mahalle; *Bernhard Furrer*: Műemlék és kultúrtáj – üzenet vagy látvány? A fikció vonzereje.

Nagy Alpár: 175 év a soproni zeneoktatás szolgálatában. A zeneiskola jubileumára. Horváth József Művészeti Iskola. Sopron 2004. 189 old.

Nagy Mari – Vidák István: Nemezművészet. Hagyomány és újrafelfedezés. Duna-Tisza-közi Népművészeti Egyesület Nemezművészeti Műhely. (h. n.) 2005. 255 old.

Nagy Zoltán: A Batthyány-kastély évszázados kincsei: szellemi kalandozások országnagyjaink maghagyott javai között. *Testis temporis*, 7. Kiadja az Önkormányzat. Körmend 2005. 36 old.

Nagy Zoltán: Körmend mezőváros kézművesei a XVII–XIX. században. *Fontes Castriferriensis*, 2. Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága. Szombathely 2004 408 old.

Nemes Tiborné Vonó Erika: A tulipánfák Mándokon a legszebbek. Mándok rövid története, különös tekintettel a XX. szd.-i emlékekre. Kiadta a Nagyközség Önkormányzata. Mándok 2005. 200 old.

Neveléstörténet. A Kodolányi János Főiskola folyóirata. Főszerk.: *Tölgyesi József*. Székesfehérvár 2005. 4. 204 old. – A tartalomról: *P. Miklós Tamás*: A magyar gyermek- és ifjúsági szervezetek s dualizmus kori Magyarországon; *Hornyak Mária*: Az európai óvodaiügy hőskora Brunzsvik Teréz levelezésének tükrében 2.; *Demeter Zsófia*: „Ennyiből egy oskolamester megélhet” – Iskoláztatás Batthyány Fülöp herceg enyingi uradalmában a XIX. században; *Surányi István*: Az alapfokú oktatás Székesfehérváron 1920 és 1945; *Sipeki Irén*: A pályaválasztási tanácsadók tevékenységének és történetének áttekintése; *Mészáros István*: Serédi Jusztinian az esztergomi fiatalok megmentéséért; *Gröz Andrea*: A dualizmus kora társadalmának olvasási szokásai; *Laurenzky Ernő*: A magyar népi kollégiumok és Makarenko pedagógiája; *Fehér Katalin*: Apáczai Csere János évfordulójára.

Néma Sándor – Szalai Attila: Fejezetek Börcs történetéből. *BÖRCSESSÉGEK Füzetek*, 3. Börcsi Faluvédő és Művelődő Egyesület. 2004. 39 old.

Németh László (szerk.): „Volt egyszer egy Millennium...” . Iván község millenniumi ünnepségei és rendezvényei. Iván Község Önkormányzata. Iván 2004. 95 old.

Néprajzi Hírek. A Magyar Néprajzi Társaság Tájékoztatója. Szerk.: *Hála József*. Kiadja: a Magyar

Néprajzi Társaság. Bp. 2005. 1 – 2. 141 old. – A tartalomról: *Geszti Zsófia –Pákay Viktória*: A Jankó János Néprajzi Egyesület; *Geszti Zsófia –Pákay Viktória*: Kultúrakutatás Kárpátalján; *Kiss Réka*: Erdély és Moldva népi vallásossága; *Batári Zsuzsanna*: Típustervek a 20. századi magyar falusi építészetben: Lakás és társadalom; *Eperjessy Ernő*: A Dél-alföld nemzetiségi néprajzi és történeti kutatásainak helyzete; *U. ó.*: A 75 éves Mándics Mihály köszöntése; *Horsa Istvánné*: Nagy Lajos, volt naszvadi fényképész; *Demeter Éva*: Az utolsó harangszó – Balassa Iván emlékére; *Simon András*: 75 éves a szegedi néprajzi Tanszék és 100 esztendeje született Bálint Sándor; *Bárkányi Illdikó*: Kiállítások és konferencia Bálint Sándor emlékére; *Küllös Imola*: Emlékezés Ortutay Gyulára születésének 95. évfordulóján; *Tari Lujza*: Almási István 70 éves; *Eperjessy Ernő*: A 70 éve Krupa András köszöntése; *Keszeg Vilmos*: Gazda Klára köszöntése; *Szuloovszky János*: Köszöntjük P. Szalay Emőket; *T. Bereczki Ibo-ly*: Barsi Ernő köszöntése; *Küllös Imola*: Köszöntjük Görög Veronikát; *Bárkányi Illdikó*: Juhász Antal hetvenéves; *Bárh Dániel*: A 65 éves Voigt Vilmos köszöntése; *Lanczenorfer Zsuzsanna*: Virágének egy virágnevének – Küllös Imola 60 éves; *S. Lackovits Emőke*: Szacsavay Éva születésnapjára; *Török Katalin*: Emlékezetsort Verebélyi Kincső születésnapjára; *Verebélyi Kincső*: Emlékezés és köszönetnyilvánítás.

Néprajzi Hírek. A Magyar Néprajzi Társaság Tájékoztatója. Szerk.: *Hála József*. Kiadja: a Magyar Néprajzi Társaság. Bp. 2005. 3 – 4. 144 old. – A tartalomról: *Veres Emese-Gyöngyvér*: Evangélikus múltunk evangélikus jelenünk; *Csáky Károly*: Szedder Fabiánra emlékeztek; *Halász Péter*: Beszámoló a XIX. Országos Néprajzi és Nyelvjárási Gyűjtőtálatkozóról (Bük és Csepreg); *Sebestyén Gyula*-emlék-éremmel kitüntetett önkéntes néprajzi gyűjtők; *Fehér József*: 150 éve született Berecz Károly, a Bodrogköz verselő néptanítója; *Szemkeő Endre*: Újváriné Kerékgyártó Adrienn 100 éves; *Kóka Magdolna*? Köszöntjük a 90 éves Faragó Jánosné; *Horváth Sándor*: Néprajzkutató az utolsó vándortanítóból – Eperjessy Ernő köszöntése; *Eperjessy Ernő*: A 70 éves Kiss Mária születésnapjára; *Zomborka Márta*: Kapros Márta 60 éves; *H. Csukás Györgyi*: Születésnap köszöntő Káldy Máriának; *Karácsony Molnár Erika*: A 60 éves Tátrai Zsuzsanna köszöntése; *Cseri Miklós*: Köszöntjük a 60 éves Dám Lászlót; *Eperjessy Ernő*: A 60 éves Frankovics György /Đuro Frankovic köszöntése.

Nyakas Miklós: A bihari kishajdú városok története. A Bocskai-szabadságharc 400. évfordulója V. A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat – Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Igazgatósága. Debrecen 2005. 369 old.

Nyelvművelő kézikönyvtár. Szerk.: *Grétsy László* és *Kemény Gábor*. Tinta Könyvkiadó. Bp. 2005. 632 old.

Nyolcvan éve alakult meg a Sárvári Járasi Mészesegyesület. Összeállította: *Páll Lajos*. Kiadja az Egyesület. Sárvár 2005. 18 old.

Ötven év a nagybajomi Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola történetéből, 1955–2005.

Szerk.: *Horváth Gábor* és *Roth Erika*. CSVM Általános Iskola. Nagybajom 2005. 120 old.

Papp Győző: ETO 100. A Győri ETO centenáriuma. Győr Megyei Jogú Város Sportigazgatósága. Győr 2005. 152 old.

Pál Dénes: Nagybalog múltja és hagyományai. Kiadja a Rákóczi Szövetség Balogvölgyi Helyi Szervezete. 2004. 48 old.

A pápóczi prépostság iratai. Szerk.: *Vajk Ádám*. A Győri Egyházmegyei Levéltár kiadványai. Segédlet 2. Győr 2003. 112 old.

Perger Gyula: Ünnepek és hétköznapok. Velünk élő néphagyományok Bőrcsön. BÖRCSSÉGEK Füzetek. Bőrcsi Faluvédő és Művelődő Egyesület. Bőrcs 2004. 39 old.

Presinszky Lajos – Varga József – Kertész Olga: Mit hagytak ránk a századok? Fejezetek Vajka történelméből. Kapitoly z dejin obce Vojka nad Dunajom. WANTED design. Somorja 2005. 250 + 48 old.

Presinszky Lajos: Somorja és Tejfalu művelődéstörténete. Eglyetek. WANTED design. Somorja 2005. 352 old.

Radics Éva: Szokolay emlékkönyv a zeneszerző 75. születésnapjára. Kairosz Kiadó. Bp. 2005. 354 old.

Rákoskeresztúri emlékkönyv. Összeállította: *Tóth Péter* és *Szetlik Péter*. Kiadta Budapest Főváros XVII. kerület Önkormányzata. Bp. 2006. 82 old.

Rálátás. Zsakai Helytörténeti – honismereti, kulturális tájékoztató. Szerk.: *Dankó Imre*. Zsáka 2005. 4. 32 old. – *Andrásfalvy Bertalan*: Vásár, búcsúvásár, sokadalom; *Küllös Imola*: Két bihariköltő: Bessenyei György és Nadányi Zoltán; *Bakó Endre*: Sorok Horváth Lajosról; *Magyar Márta – Petrovsky Illdikó*: Népművészeti örökségünk a Déri Múzeumban; *Szabadi István*: Református levéltárak a kettészakított a Biharban a 20. században; *Kolozsvári István*: A Füzesgyarmati Tájház kovácsműhelyének megújulásáról; *Novák László Ferenc*: Nyolcvan éves az Arany János Társaság; *Dankó Imre*: Az Osváth Pál jubileumokról.

Rendhagyó nézetek a csángókról. Szerkesztette: *Miskolczi Ambrus*. *Transsylvania Varietas*. ELTE Román Filológiai Tanszék – A KSH Levéltára. Bp. 2004. 156 old. Magyar és román nyelven – *Miskolczi Ambrus*: Előszó; *Radu Rosetti*: A moldvai magyarokról és katolikus püspökségekről; *Demény Lajos*: Radu Rosetti és a moldvai csángó-magyarok; *Meinolf Arens – Daniel Bein*: Katolikus magyarok Moldvában.

Répay Lajos – Puskás Béla: Kadarkút. Közsgé-történeti tanulmányok. Magánkiadás. Kaposvár 2005. 480 old.

Rétsági Évkönyv, 2005. Szerk.: *Végh József*. Városi Művelődési Központ és Könyvtár. Rétság 2005. 183 old. – A tartalomról: *Fényes Elek*: Magyarország Geographiai Szótára (Rétság körzete); *Dobai Szabolcs – Végh József*: Népdalgyűjtők Rétság körzetében; *Végh Zsuzsanna*: A textil használata diósjenői népeletben; *Jávorka János – Végh József*: Adalékok Léva és Rétság közös sorsához; *Hangya szövetkezetek Rétság körzetében; Rétság környéki*

részletek „Az utas könyve” címmel 1936-ban megjelent könyvből; Rétság körzete *Borovszky Samu* Nógrád vármegye című, *Vályi András* 1796-ban megjelent Magyarországnak leírása című, *Ladányi Miksa* (szerk.) 1934-ben megjelent Hont és Hont vármegye című könyve alapján.

Róth András Lajos: Születet nyelvünkön. A magyar anyanyelv dicsérete a XVII–XVIII. században. Szöveggyűjtemény. Mark House Kiadó. Gyergyószentmiklós 2005.

Rózsás Márton: Az idő sodrában. Barcs története dióhéjban. *Dráva menti füzetek* 5. Dráva Múzeum. Barcs 2005. 124 old.

Salamon Nándor: Körmeny szobrai és emléktáblái. *Testis temporis*, 5. Kiadja az Önkormányzat. Körmeny 2004. 24 old.

Sarkady Sándor ifj. – Tóth Imre: Országgyűlési választások és képviselők Sopronban 1848 – 2004. *Életrajzi tanulmányok*. Hillebrand. Sopron 2005. 158 old.

Sas Péter – Veress Ferenc: A Szamos-parti Athén. A 19. századi Kolozsvár és lakói Veress Ferenc felvételein. Művelődés. Kolozsvár 2005. 96 old.

Schmidt Sándor: Mángorlók és emlékművek. IMI Print Kft. Nyíregyháza 2004. 80 old.

Sill Aba – Konkoly István – Kovács Géza: A szombathelyi Püspöki Palota. MG kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Szombathely 2004. 96 old.

Somogyi László: A burgenlandi magyarság, történelem-földrajz-településforma-etnikum szociálökonomia: előmagyar- és honfoglaláskori helyneveink Ausztriában és Bajorországban 670-2004. Burgenlandi Magyarok Népfőiskolája. Oberschützen-Felsőölvő 2004. 208 old.

Szoós Viktor Attila: Apor Vilmos naplói I. 1915–1917. A Győri Egyházmegyei Levéltár Kiadványai. Források, tanulmányok 2. Győr 2005. 135 old.

Soproni környékének forrásai. Készítette a Castanea Környezetvédelmi Egyesület munkacsoportja. Castanea Környezetvédelmi Egyesület. Sopron 2003. 48 old.

Somogyi László: A burgenlandi magyarság, történelem-földrajz-településforma-etnikum szociálökonomia: előmagyar- és honfoglaláskori helyneveink Ausztriában és Bajorországban 670-2004. Burgenlandi Magyarok Népfőiskolája. Oberschützen-Felsőölvő 2004. 208 old.

Somogyi Honismeret. A Somogy Megyei Honismereti Egyesület tájékoztatója. Kiadja a Megyei és Városi Könyvtár és a Somogy Megyei Honismereti Egyesület. Kaposvár 2005. 2. 128 old. – *Freisz Kázmér:* 950 éves a tihanyi bencés apátság; *Lesz Katalin:* A somogyiszlai általános iskolák története; *dr. Gál József:* Plébániateremtés Pusztakovácsiban; *Kiss Réka:* Búcsú a magyaregresi iskolától; *Barkóczy László – dr. Filöp László:* Somogy megyei adatok a keresztnevek szociolingvisztikai vizsgálatához; *Kelletiné Szakács Erzsébet:* Szólások és szóláshasonlatok Somogyban 2. ; *dr. Knézy Judit:* Római katolikus börtői ételek Somogy megyében; *dr. Vértés László:* Egy kaposvári bába okmányai; *dr. Nagy Zoltán:* Az első kaposvári polgármesterekről; *dr. Ball Má-*

ria: Csáky Ferenc (1885–1954); *dr. Vértés László:* Rauss Károly posthumus díszpolgársága; *G. Jäger Márta:* „Honi marad a gyöngy, Bécsbe felmegy a göröngy” – 160 éves a somogyi védegyleti mozgalom; *Bősze Gábor:* Kiadásra vár az egykori Tabi járás adattára; *Bősze Gábor:* Helytörténeti néprajzgyűjtemény Törökkoppányban; *Matyikó Sebestyén József:* Gyűjtemény a Sió-mentén; *dr. Rosta István:* Dr. Szirmay Endréné Bayer Erzsébet festőművész, ny. főiskolai docens búcsúztatása.

Somogyi Múzeumok Közleményei XVI. Szerk.: *Király István Szabolcs.* Kaposvár 2004. 570 old. – A tartalomról: *Honti Szilvia – Belényesy Károly – Fábián Szilvia – Gallina Zsolt – Hajdú Ádám Dávid – Hansel Balázs – Horváth Tünde – Kiss Viktória – Koós István – Marton Tibor – Németh Péter Gergely – Oross Krisztián – Oszlász Anett – Polgár Péter – P. Szeőke Judit Serlegi Gábor – Siklósi Zsuzsanna – Sófalvi András – Virágos Gábor:* A tervezett M7-es autópálya Somogy megyei szakaszának megelőző régészeti feltárása (2002-2003) előzetes jelentés III.; *Horváth Tünde:* Emberi vázakat tartalmazó objektumok Balatonöszöd-temetői dűlő badeni településéről; *K. Zoffmann Zsuzsanna:* Óslakosok és bevándorlók a neolitikus és rézkori Kárpát-medencében az embertani adatok alapján; *Siklósi Zsuzsanna:* A Kostolac-kultúra újabb temetkezései Balatonbogláron; *K. Zoffmann Zsuzsanna:* A késő-rézkori Kostolac-kultúra hamvasztott embertani leletei Balatonboglár-berekre-dűlő lelőhelyről; *Somogyi Krisztina, Gallina Zsolt – Somogyi Krisztina:* Előzetes jelentések a Kaposvár – 61-es elkerülő lelőhelyein 2002-ben végzett ásátásokról; *Magyar Kálmán:* A kaposvári vár területén végzett legújabb régészeti kutatások eredményei; *Költő László – Horváth Péter:* Vörs-Majori-dűlő 357. sz. sírban talált tegez zár szerkezetének restaurálása, rekonstrukciója; *Költő László – Dobó Bernadett:* Egy 15–16. sz.-i veretes öv restaurálása, rekonstrukciója; *Lájer Konrád:* A rejtőke (Teesdalia nudicaulis) előfordulása és a belső-somogyi ezüstperjés gyepek mai állapota; *Börscsök Zoltán:* Botanikai vizsgálatok a péterhidai fás legelőn; *Szalóky Ildikó – Bódis Judit:* A lellei-bozót és a szemesi-berek élőhelyei; *Juhász Magdolna:* A kései megye (Prunus serotina Ehrh.) előfordulása Somogy megyében; *Lajos Lilla:* Adatok a Villányi-hegység talajlakó pókfajájához (Araneae); *Farkas Sándor:* Somogy megye szárazföldi ászkarák (Isopoda: Oniscidea) faunájának alapvetése; *Fazekas Imre:* Microlepidoptera pannoniae meridionalis, V. A Dél-Dunántúl üveg-szárnyú lepkefaunája; *Sáffán Szabolcs – Malgay Viktor:* Újabb előfordulási adatok Somogy megye nagylepke fauna ismeretéhez (Lepidoptera: Makrolepidoptera); *Ladányi István:* A Keresztes vipera (Vipera berus L.) somogyi populációinak morfológiai vizsgálata 1987–2004. között; *Fenyő László – Horváth Zoltán:* A barcsi borókás területen fészkelő vízimadarak 1999. évi állományfelmérésének tapasztalatai; *Purger J. Jenő:* Varászló, Somogysárd, Iharos és Csököly környékének, valamint az általuk határolt térség kisméretű faunája gyöngybagoly (Tyto alba Sc.) köpetek vizsgálata alapján; *Horváth Győző – Sárkány Henrik – Molnár*

Dániel: Kisméltősök közösségi szintű monitorozása két (Bükkhát-erdő, Baranya megye és Lankóci-erdő – Somogy megye) erdei élőhelyen; *Winkler Ferenc:* A szabadtéri néprajzi gondolt előzményei és eszmetörténeti összefüggései; *Varga Éva:* Írástudók Somogyban a két világháború között III.; *Király István Szabolcs:* A gépállomás (Betekintés a Somogy megyei állami mezőgazdasági gépipar történetébe, 1948–1967); *Horváth Péter – Marton Klára – Vámosi Lajosné:* A restaurálás története a Somogy megyei múzeumokban.

Szoós Viktor Attila: Apor Vilmos napló I. 1915–1917. A Győri Egyházmegyei Levéltár Kiadványai. Források, tanulmányok 2. Győr 2005. 135 old.

Sopron környékének forrásai. Készítette a Castanea Környezetvédelmi Egyesület munkacsoportja. Castanea Környezetvédelmi Egyesület. Sopron 2003. 48 old.

Soproni Szemle. A soproni Városszépítő Egyesület és Sopron város helytörténeti folyóirata. 1937–1944, 1955–2004. évfolyamok. Arcanum Bp. 2005. (CD-ROM)

Sólymos Szilveszter: Győrszentmártoni olvasókönyv az 1650–1950 közötti korból.: Pannonhalmi Bencés Főapátság. Pannonhalma 2005. 466 old.

Surányi Béla: A Kárpát-medence népi földművelő gazdálkodása. *Studia Folkloristica et Ethnographica* 47. Debrecen 2005. 200 old.

Szabadi István: Protestáns Batthyányak. *Testis temporis*, 8. Kiadja az Önkormányzat. Körmen 2005. 24 old.

Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle. A megye önkormányzatának folyóirata. Főszerk: *Németh Péter.* Kiadja: Móricz Zsigmond Könyvtár. Nyíregyháza 2005. 4. sz. 443–560. old. – A tartalomról: *Balogh Béla András:* Nyíregyháza népességének vallási megoszlása 2001-ben; *Somfainé Szabolcsi Ágnes:* A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium Könyvtára (1920–1942); *Galambos Sándor:* Az egyesület, mint városi társadalomszervező erő (A Szabolcsvármegyei Bessenyei Kör példáján); *Marik András:* A matematika nemzetközi hírvivője – Interjú Prékop András akadémikussal a szülőföld iránti vonzalomról és a matematika sokoldalú alkalmazásáról; *Hamar Péter:* „Apám sose beszélt erről a csécsi ünnepről” – Móricz Zsigmond díszpolgárrá avatása szülőfalujában 1929. június 30-án; *Halászi Aladár:* Móricz Zsigmond szabolcsi emléktáblájának avatása elé; Szabolcs megye hatósága a Zsigmond-korban (1387–1440) – *Draskóczy István* és *Tringli István* opponenszi véleménye C. Tóth Norbert című PhD-disszertációjáról.

Szabó Béla: Városom Győr. Vallomások képekben. szerző, Győr 2005. 78 old.

Szabó Imréné – Antalné Hujter Szilvia – Horváth József: Mit gyűjtünk? Miből tájékozódjunk? Segédlet Győr-Moson-Sopron megye községi könyvtárosai számára helyismereti gyűjteményük kialakításához és a helyismereti tájékoztatáshoz. Kisfaludy Károly. Megyei Könyvtár. Győr 2004. 28 old.

Szaka Zsolt: Nikla. Településportré. Magánkiadás. Bp. 2005. 159 old.

Szalainé Bodor Edit: 100 éves a Vakok Intézete: 1905–2006. Válogatott bibliográfia. Kiadja a Berzsenyi Dániel Könyvtár és a Boza Gáborné Alapítvány. Szombathely 2005. 26 old.

Szanyi – Dombóvári – Ádám: Tanulmányok a rákosmenti iskolák történetéből. *Rákosmenti Helytörténeti Füzetek II./2.* Szerk.: *Ádám Ferenc.* Kiadja az Erdős Renée Ház. Bp. 2004. 210 old. – *Szanyi Dezső:* Népoktatásunk kialakulása és fejlődése; *Szanyi Dezső – dr. Dombóvári Antal:* A rákoscsabai iskolák; *Szanyi Dezső:* A Jókai Mór Általános Iskola története; *Szanyi Dezső:* Szemelvények a Szabadság sugárút 32. Általános Iskola történetéből; *dr. Dombóvári Antal:* A Diadal Úti Általános Iskola; *Szanyi Dezső:* A Zrínyi Miklós Általános Iskola rövid története; *dr. Dombóvári Antal:* A rákoscsabai polgári iskola rövid története; *dr. Dombóvári Antal:* Rákoskeresztúr iskolái.

Szatmári László: Debreczeni László. Erdély vándorgrafikusa. Művelődés. Kolozsvár 2005. 168 old.

100 éves az iskola. A soproni Petőfi Sándor Általános Iskola jubileumi kiadványa 1904–2004. Szerk.: *Kovácsics Miklósné.* Hillebrand Ny. Sopron 2004. 175 old.

120 éves a Pannon-Víz Rt 1884–2004. A Pannon-Víz Részvénytársaság jubileumi évkönyve a 120. évfordulóra. Szerk.: *Tóth Gyula.* Pannon-Víz Rt. Győr 2004. 84 old.

Szekeres Gyula: „Agj vr Isten mostis ilj feiedelmet...” Bocskai István emlékezete a néphagyományban. A Bocskai-szabadságharc 400. évfordulója III. A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat – Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Igazgatósága. Debrecen 2004. 366 old.

Szekszárd a XX. század első évtizedeiben. Szerk.: *dr. Dobos Gyula.* Kiadja a Tolna Megyei Önkormányzat Levéltára. Szekszárd 2005. 520 old. – *Kaczián János:* Szekszárd nagyközség rendezett tanácsú várossá alakulása, 1905; *Csekő Enikő:* Virilisták szerepe és jelentősége Szekszárd életében (1905–1914); *Cserna Anna:* A város hivatala: 1905–1929; *Majdor Attila:* Szekszárd villamosítása; *Aradi Gábor:* A telefonhálózat kiépítése Szekszárdon; *Ruzsa Éva:* Egy szekszárdi építész: Dicity László; *Viliminé dr. Kápolnás Mária:* Első fényképek és műtermek; *dr. Dobos Gyula:* Neves szekszárdiak; *dr. Braun Sándorné:* Források.

Székelyföld. Főszerk.: *Ferenczes István.* Csíkszereda 2005. 11. 178 old. – A tartalomról: *Berekméri Róbert:* A marosvásárhelyi 27. székely hadosztály története magalakulásától 1944 szeptemberéig I.; *Demény Lajos:* A katonanépszerű adottságai Kászonban és részvétele az erdélyi hadjáratokban Buda 1686. évi felszabadítása előtt; *dr. Balázs Lajos:* A gyermekágyas szabadulásának és az újszülött beavatásának szentdomokosi rítusa; *Banner Zoltán:* „A művészetet és anyanyelvemet...” – Szervátiusz Tibor 75 éves.

Székelyföld. Főszerk.: *Ferenczes István.* Csíkszereda 2006. 1. 402 old. – A tartalomról: *Láng Gusztáv:* Tamási Áron novellái és a népköltészet; *Gagyai József:* „A szocializmus győzelme falun” (A

kollektivizálás vége a Székelyföldön, és ami közvetlenül utána következett); *Benkő Levente*: És mit mondanak a levéltári források? (Adalékok az 1944. szeptember 26-i szárazajtai magyarellenés mézár-láshoz); *Tófalvi Zoltán*: Zúzmara-koszorút a sírra (Visky Árpád színművész halálának 20. évfordulójára); *Domokos Gergely*: „Román – csángó kontinuitás”? (Harminc éve jelent meg D. Martinás hírdett könyve); *Tánczos Vilmos*: Csíki parainézis – metaforákkal; *Gazda József*: Emlékszilánkok az erdélyi 1956-ról; *Cseke Péter*: Székely népballadák – fejedelmi palástban (Buday György könyvművészetének világhírve 1937-ben).

Szépalom. A Kazinczy Ferenc Társaság Évkönyve. Sátoraljaújhely 2005. 496 old. – A tartalom-ból: *Fried István*: Kazinczy Ferenc „grammatikai és aesthetica epigrammá”-i; *Váczy János*: Kazinczy a magánéletben, 3.; *Ágoston István György*: Kazinczy és Török Sophie családietikai nézetei; *Hőgye István*: A Kazinczy-testvérek vagyonmegosztása 1813-ban; *Fehér József*: Tájak, kertek Kazinczy Ferenc műveiben; *Németh Zoltán*: Kazinczy Ferenc és Horváth Ádám kapcsolata; *Cap György*: Kazinczy Ferenc 'Sennyey János báróról; *János István*: „Szépet szépen”. Portrévázlat Ungvárnémeti Tóth Lászlóról; *Somogyi Gábor*: Evva András és Szépalom; *Tusnády László*: Az olasz művelődés jelenléte Faludi Ferenc világlátásában, művészetében; *Kéri Erzsébet*: Protestáns kollégiumi iskolakultúra Csokonai korában; *Komáromy Sándor*: 200 éve halt meg Csokonai Vitéz Mihály; *Martinák János*: A Bodrogköz megjelenítésének szerepe Vörösmarty eposzában; *Mihalovicsné Lengyel Alojzia*: Eszmetörédek Trefort Ágostontól; *Pap János*: Mezőkövesd írói; *Guti Attila*: A honfoglalók és a kísérleti régészet; *Barsi Ernő*: Árpád-házi Szent Erzsébet alakja a magyar népdalokban; *Tóth Krisztina*: Sátoraljaújhely középkori történetére vonatkozó oklevelek; *Katona Rezsóné*: A pálos rend emlékei a mai Sátoraljaújhelyen; *Kiss Endre József*: Szegedi Kis István reformatori életműve; *Dienes Dénes*: Az imádkozó nagyságos úr – Ecsedi Báthory Istvánról; *Dankó Imre*: A „három fejedelem városa”, Szerencs Bocskai és hajdú hagyományai; *Bojtor Istvánné*: Petneházy Dávid és családja; *Prazak, Richard*: Cseh diákok a magyar református iskolákban a türelmi rendelet után; *Ugrai János*: Beregszászi Nagy Pál elhúzóó peregrinációja; *Siska József*: A 'Sennyey család és bélyi rezidenciája; *Oláh Tamás*: Az abaúji Hegyköz fogalma és területe; *Tamás Edit*: Józseffalva létrejötte; *Kristályné Szabó Emőke*: A sátoraljaújhelyi Zemplén hírlap története (1870–1944); *Vincze Tamás*: A Protestáns Tanügyi Szemle indulása és első öt éve; *Komporjay Levente*: Zemplén vármegye főispánjai 1918 és 1944 között; *Oroszné Prepgó Erika*: Új folklór jelenségről: a hazai halottkultusz változásairól; *Nyirkos István*: Kivétel nélküliek voltak-e a tővégi magánhangzók a finnugor alapnyelvben?; *Balázs Géza*: Nyelvi viták Kazinczytól Kazinczyig; *Deme László*: A nyilvános megszólalás kultúrája; *Mizser Lajos*: Hegyaljai helynevek – 1864; *Kováts Dániel*: Vitás helynevek, változó elnevezések Sátoraljaújhelyen; *Csorba Csaba*: Vályi Pál utazási emlékeiből II.; *Somlyai József*: Ahol Könyves Kálmán országgyűlést tartott: Tarcali szülőházam története; *Kazinczy Gábor*: A Tátra-csúcs; *Kószeghy Elemér*: Az ötvösjegyek nyomában; *Evva Margit*: A Bernáth család a családi krónikában; *Oskó István*: Adatok a csabacsüdi Dókus családról; *Kálmán Éva*: Péter Sándor festőművész újhelyi *Feketekönyve*; *Ködböcz József*: Orosz fogságban; *Kiss Pál*: Prügnyi kapcsolataink a Móricz familiával; *Szabó Zoltán*: A népegyetem terve; *Koncz Sándor*: A zsinati tanítás hasznosítása a gyülekezetben.

Szikszy Mihály: Jász-Nagykun-Szolnok megye közlekedéstörténete. *Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár Közleményei* 7. Szolnok 2005. 364 old.

Szilágyi Ferenc: Bihar megye felekezeti földrajza. *Studia Geographica*. A Debreceni Egyetem Földrajzi Tanszékének kiadványa. Debrecen 2005. 101 old.

Szita Szabolcs: Aki egy embert megment – a világot menti meg: Mentőbizottság, Kasztner Rezső, SS-embervásár 1944–1945. Corvina. Bp. 2005. 175 old.

Szívósné Vásárhelyi Zsuzsanna (szerk.): Az elfelejtett „lengyel” Gábor Géza emlékére. Kazinczy Ferenc Gimnázium és Kollégium. Győr 2005. 81 old.

Takács Ferenc: Nemesböd község krónikája. Szerző. 2004. 155 old.

Thullner István: Jánossomorja. Kisonográfia és településtörténeti olvasókönyv: Jánossomorja Kultúrájáért Közalapítvány. Jánossomorja 2004. 461 old.

Toldi Miklós: A forrástól a Dunáig. Utazás a Dráva folyón. Dráva Szövetség. Gyékényes 2005. 20 old.

Tóth Ferenc: „Az otthonom pedig hát ott, Makón van”. József Attila makói évei. Kiadja a Város Önkormányzata. Makó 2005. 504 old.

Történeti Muzeológiai Szemle. Magyar Múzeumi Történész Társulat Évkönyve 5. Szerk.: *Ihász István* és *Pintér János*. Bp. 2005. 434 old. – A tartalom-ból: *Deák Antal András*: Egy fantomterképész nyomában; *Perterdi Vera*: Tárgyak nyomában – Egy idegen eredetű, asszimilálódott család története, egyéni és társadalmi jelenléte a 19-20. századi Magyarországon; *Márfi Attila*: I. világháborús hadifogoly színházak Habarovszkban; *Blahó Zoltán – Gál Vilmos*: Jakabffy Imre életútja a nemzetiségi térképektől a régészeti bibliográfiáig; *Kaján Imre*: Árvíz az operett színpadon 1950-ben; *Bartha Éva*: Országos Történész Muzeológus Konferencia Tatabánya, 2004; *Keppel Csilla*: I. világháborús orvostörténeti emlékek a szombathelyi Smidt Múzeumban; *Pallos Lajos*: A jelvénygyűjtemények mint az I. világháború emlékének sajátos őrzői; *Spőner Péter*: A Herman Ottó Múzeum 10-es honvéd gyűjteménye és a 10-es honvéd hagyományok továbbélése Miskolcon; *Szabó István*: Szolnoki hadifoglyok, szolnoki hadirajzolói; *Forró Katalin*: Az I. világháborús emlékmű felavatása Vácott; *Sin Edit*: A világháború évei az 1914 – 1918-as szentendrei sajtó és a képviselőtestületi jegyzőkönyvek tükrében; *Szvittek Róbert József*: Gróf Széchenyi Viktor I. világháborús hadinaplója; *Zombori István*: Az I. világháború em-

lélei a szegedi Móra Ferenc Múzeum gyűjteményében; *Fazekasné Majoros Judit*: Első világháborús képeslapok a szerencsi Zempléni Múzeum gyűjteményében; *Fülöp Éva Mária*: Egy felsőgallai baka az I. világháborúban; *Halmágyi Pál*: I. világháborús hősi emlékművek Makón és környékén; *Halmágyi Pál – Ságvári György*: A makói honvédnepok; *Balpataki Katalin*: A helynévrendezési törvény kialakulása és végrehajtása; *Domán Júlia*: „Magyar fiúk a csatába...” (I. világháborús falvédők a Hatvany Lajos Múzeum gyűjteményében); *Pusztai Gabriella*: „Arral szemben” (A kunszentmártoni Helytörténeti Múzeum); *Bene János*: A nyíregyházi Jósza András Múzeum I. világháborús emlékanyaga; *B. Horváth Csilla – Huszár Zoltán*: A pécsi-baranyai múzeumok egy évszázada; *Medgyesi Konstantin*: Történeti gyűjtemények és sajtónyilvánosság; *Koncz Pál*: Történeti gyűjteményi műtárgyak és dokumentumok restaurálása az új veszprémi műhelyben; *Mihály Melinda*: A „kincses város”. Kolozsvár a 16-17. sz-ban; *Jarábik Gabriella*: A Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma.

Trianon és a „hűségese falvak”. Kitartás a haza mellett. Szerk.: *Kovács Géza* és dr. *Zsiga Tibor*. Kiadja a Horvátlövő Települési Kisebbségi Önkormányzat. Croatia Kiadó. Bp. 2004. 243 old.

Turán. A magyar eredetkérdéssel foglalkozó tudományok lapja. Fel. szerk.: *Esztergály Előd*. 2005. 4-5. sz. 212 old. – A tartalomról: *Ipolyi Arnold*: A Turul; *Dúcz László*: Szent madarunk a Turul; *Radics Géza*: A Turulmadár; *Zagd Batszajhan*: A hunok régészete, néprajza és története II.; *Falvay Károly*: A magyar ősvallás első nyomai a Kárpát-medencében; *Kozák József*: A tárogató; *Horváth Imre*: A fejfa fej – A Hajdú-Bihar megyei fejfák virágzása IV. – *N. László Endre*: Aranyos tündére; *Pecze László*: A székelymagyar rovásírás K betűiről; *Tábori László*: Egy német kutató megtalálja Nimródót; *Halasy-Nagy Endre*: Honnan jön a pénz?

Újpesti Helytörténeti Értesítő. Az Újpesti Helytörténeti Alapítvány lapja. Szerk.: *Rojkó Annamária*. Kiadja Újpest Önkormányzata. Bp. 2005. 4. 32 old. – A tartalomról: *Szöllősy Marianne*: Ipartestületi hírek a 19-20. szd. fordulóján; *Szöllősy Marianne*: 120 éve alakult az Újpesti Ipartestület. A kezdetektől 1920-ig, I.; *Jámbor Sándorné – Kovács Józsefné*: Két cukrászmester Újpesten; *Szöllősy Marianne*: Újpest Tizianja – Gerendai Aladár; *Fricsán Kálmán*: Az egyik újpesti asztalosmester: Kiss Géza; *Lőrincz Róbert*: A hajdanvolt káposztásmezei lóversenypálya; dr. *Frank (Fraknóy) Gyula*: Harctéri napló az első világháború idejéből, 2.; *Tóth László*: Iskolabútorgyár Újpesten; *Hunyady Sándor*: Krúdy Gyula a megyeri lóversenyen; dr. *Kriska György*: Tízlabú hódítók a Dunában; *Hirmann László*: Kornis Clarisse; *Szöllősy Marianne*: „Az igazi szakmunkás gyakorlatilag folyamatosan benne él a mesterségében”.

Ujváry Zoltán: *Miscellanea IV. Folklor és etnografia* 103. Debrecen 2005. 417 old.

Vasi Szemle. A Vas Megyei Közgyűlés Tudományos és Kulturális folyóirata. Szerk.: *Gyurác Ferenc*. Kiadja: Vas Megye Közgyűlés. Szombathely. 2005. 5. 551–676. old. – A tartalomról: *Szilágyi Ist-*

ván: Magyar nagyközsegek és kisvárosok korunkban; *Balázs Géza*: Társadalmi szemiotikai szimpózium Józsa Péter emlékére; *Gráfik Imre*: A népi kultúra és a tömegkultúra értelmezéséhez, összefüggéseihez; *Szapu Magda*: Négy magyar kisváros ifjúsági „szubkultúrái”; *Vincze Kata Zsófia*: A zsidó hagyományok visszatulajánulása; *Takács Szilvia*: Oldódnak, vagy szilárdulnak a kulturális blokkok? (Középiszkolai helyzetkép); *Kozár Mária*: Felsőszőlőnk és Apátistvánfalva szlovén lakosságának nyelvhasználat, nemzetiségi kötődése és aktivitása; *Illés Péter*: Határátlépések (stílusok, régiók, múzeumok egy nemzetközi kiállítás összehasonlító perspektívájában); *Herényi István*: Nyugat-Magyarország beköltözött népessége az Árpádok és az Anjouk korában; *Lőcsei Péter*: Weöres-mozaik, VIII. Rokoni emlékek Cinárol és szüleiről (Beszélgetés Hanauer Sárával és Hanauer Zoltánnal); *Hack Frigyes*: Mítosz és valóság (A veleméri Aquila-freskók és a napfény).

Vasi Szemle. A Vas Megyei Közgyűlés Tudományos és Kulturális folyóirata. Szerk.: *Gyurác Ferenc*. Kiadja: Vas Megye Közgyűlés. Szombathely. 2005. 6. 679–812. old. – A tartalomról: *Keszei Balázs*: A tavaszi orgona és a bariszölő – megőrizhető-e a Kőszegi Tájvédelmi Körzet botanikai gazdagsága; *Bárdossy Péter*: A Vas vármegyei Bárdossy család története II.; *Balázs Attila*: Dobos György szécsi-szigeti kapitány levelezése Batthyány I. Adámmal 1638–1646 között; *Horbulák Zsolt*: Adalékok Tóth Ferenc báró származásához; *Bakó Balázs*: „Non confundar” – Nem szegényenülök meg. Megemlékezés gróf Mikes János püspökről; *Lőcsei Péter*: „Itt küldök egy csomó verset...” Weöres-mozaikok IX.; *Németh Sándor*: Bük településmorfológiai sajátosságai és változásai II. (A Horthy-korszak és a szocializmus első „hosszú évtizede”; *Viga Gyula*: Egy gazdag életpálya szerény foglalata: kiadvány a 60 éves Gráfik Imre tiszteletére; *Simola Ferenc*: Élfeleltett fénykép IV. Károly Vas megyei tartózkodásáról.

Vasi Szemle. A Vas Megyei Közgyűlés Tudományos és Kulturális folyóirata. Szerk.: *Gyurác Ferenc*. Kiadja: Vas Megye Közgyűlés. Szombathely. 2006. 1. 132. old. – A tartalomról: *S. Pável Judit*: Vashidegkút (Cankova) – Radkersburg – Szombathely (Az ausztriai Pável-kultusz margójára); *Molnár László Aurél*: Utak a Nyugati-Dunántúlon; *Békés Márton*: Egy vidéki „újságkirály” sorsa. Lingauer Albin politikai pálya-vázlata és népbírói pere 1.; *Széll Kálmán – Széll Tamás*: Barátunk, Mészáros József festőművész 1.; *Garzuly Ferenc*: Patológiai jegyzőkönyvek a Rákosi-korszakból; *Kovács Sándor Iván*: Egy külföldön utazó magyarnak jó barátjához küldött levelei – Győr, 1793.

Varga István: Adalékok a zsidóság fonyódi történetéhez. Agenda Natura. Veszprém 2005. 361 old.

Várak, kastélyok, templomok. Történelmi és örökségturisztikai folyóirat. Kiadja a Talma Bt. Bp. 2005. 2. 50 old. – A tartalomról:

Várak, kastélyok, templomok. Történelmi és örökségturisztikai folyóirat. Kiadja a Talma Bt. Bp. 2005. 6. 50 old. – A tartalomról: *Feld István*: A szigili-

geti vár helyreállítása; *Szörényi Gábor*: Cserépvár feltárásának kezdetei; *Cseh Valentin*: Festetics II. Tasziló keszthelyi kastélya; *Karczag Ákos*: Interjú König Frigyes festőművésszel; *Ferenczy Sándor József*: „Vakító csillagnak mikor támad fénye” A przemysli erődrendszer 2.; *Karczag Ákos*: A legkorábbi pálos kolostorromok; *Csorba Csaba*: Alsó-lendva vára; *Csorba Csaba*: A felsőregmeci református templom; *Podhorányi Zsolt*: Karácsony a kastélyban; *Csorba Csaba*: Élet a várban: Sebesvár; *Tolnay Gergely*: A Szovjetunió nyugati erődvonalai, a Sztálin- és a Molotov-vonal; *Marossy Endre*: Munkács vára; *Sztanek József*: Frangepánok és Zrínyiek vára: Ozalj; *Szatmári Tamás*: Kirándulás Szepes várához.

Városunk. Budapesti Honismereti Társaság Híradója. Fel. szerk.: *Gábrriel Tibor*. Bp. 2006. 1. sz. 12 old. – A tartalomról: Levéltári Nap Budapesten; *Féjja Zsolt*: Sikerkiállítás Csepelen; *Buda Attila*: Műszaki haladás és városfejlődés a 19. században; *g. t.*: Kár a benzinért [a pesti villamosközlekedés története a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban]; *Kovács Ivánné*: Újpesti Városvédő Egyesület; *G. T.*: Építész hagyományok őrzője [Rosch Gábor]; Lipótvárosi képeslap- és fotókiállítás; *g. t.*: Pesterzsébet helytörténeti kiállítása; *Róbert Péter*: Kerületünk [XIII.] kávéházai; Budapesti Honismereti Társaság; *T. J.*: Lóvasutaktól az egyházpolitikáig; *gábrriel*: Kiállítás a Hegyvidéken; *Pándy Tamás*: Krepuska szü-

reti mulatság – Hagyományápolás, hagyományteremtés Pestszentlőrincen és Pestszentimrén; *Sz. M.*: A magyar kézművesipar története; Zürichi Magyar Történelmi Egyesület; *Szöllősy*: Üdvözlét Rákospalotáról és Pestújhelyről; Kézműves mesterségek a XIII. kerületben; *gönczi*: Ferencvárosi Helytörténeti Egyesület.

Végh Ferenc: Medue-Medve 1138–2005. Egy csilizközi község közel ezeréves története. Kiadja a Község. Medve 2005. 451 old.

Vizi László: Körmendi helytörténeti lexikon. Faludi Ferenc Városi Könyvtár. Körmend 2005. 245 old.

Vígh Károly: TUNGSRAM-(arc)képek. Szerző. Bp. 2005. 217 old.

Vörös Ferenc: Nyelvtörténeti olvasókönyv. (Cítanka z historickej gramatiky maďarského jazyka). Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre Filozofická fakulta Nitra 2003. 274 old.

Zágoni Károly Á.: A nagytiszteletű Beregi Egyházmegye emlékkönyve. Közreadja: *Csatáry György*. Szerk.: Kujbusné Mecsei Éva, Nagy Ferenc. Szabolcs – Szatmár – Bereg Megyei Önkormányzat Levéltára. Nyíregyháza 2005. 293 old.

Zsebedics József: A kapuvári egyház története. Hazánk. Győr 2005. 139 old.

Zsók Béla: Az andrásfalvi reformátusok két évszázada. Kriterion. Kolozsvár 2005. 212 old.

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a HONISMERET című folyóiratot példányban.
Az előfizetési csekket az alábbi címre kérem:

Név: irányítószám:

Cím:

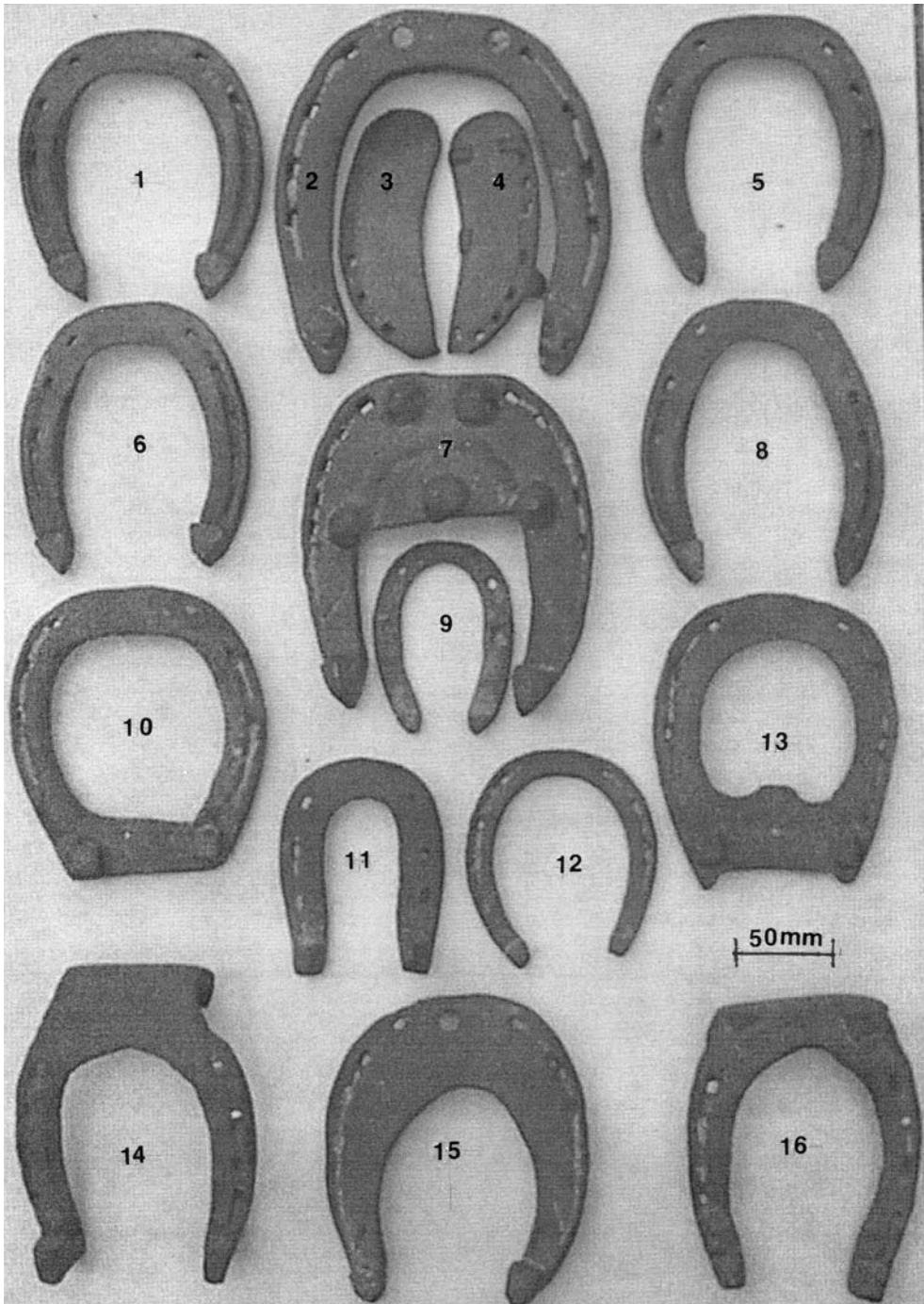
Az előfizetés díja egy évre: 1980,- Ft

A megrendelőlapot kérjük a Honismereti Szövetség címére visszaküldeni:
1370 Budapest, Pf. 364.
Tel./fax: 327-77-61

Dátum:

.....

alíírás

*Patkógyűjtemény Pintér Károly (1913–1988)
bükkzsérci kovácsműhelyéből*

396 Ft

A feketegyarmati templom freskója (Harangzó Imre felvétele)

